І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 15-го БЕРЕЗНЯ 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 15, 1972 No. 49. VOL. LXXIX.

У правиборах на Флориді змагаються 11 демократичних кандидатів на Президента і 3 републіканські

Маямі, Флорида. — У правиборах, визначених тут на вівторок 14 березня, очікують великої і посиленої участи виборців. Зголосили свої кандидатури на Президента у цих виборах одинадцять демократичних діячів, в тому числі: Шірлі Чізголм, Венс Гартке, Гюберт Г. Гомфрі, Генрі М. Джексон, Джон В. Ліндзі, Юджін Дж. МекКарті, Джордж МекҐоверн, Вілбир Д. Міллс, Едмунд С. Москі, Джордж Воллес та Сем Йорті. З републіканського списка кандидують: Ричард М. Ніксон, Пол Т. МекКлоскі та Джон М. Ашбирн. Демократи мають вибрати також шістдесят й одного делеґата й републіканці 30 делеґатів. Усіх зареєстрованих демократичних виборців на Флориді є 2 133 313 осіб, в тому числі 1 838 160 білих і 300 153 чорних. Републіканці мають 773 056 зареєстрованих виборців, в тому 761 828 білих і 11,228 чорних. В політичних колах передбачають безсумнівну перемогу през. Р. М. Ніксона на републіканському списку. З демократичної листи мають вигляди вийти — на першому місці: губернатор Алабами Джордж Воллес і на двох дальших — сен. Гюберт Г. Гомфрі та сен. Генрі М. Джексон з Вашингтону. Сен. Едмундові Москі з Мейну пророкують поразку.

ЧІЯНҐ КАЙ-ШЕК ЗНОВУ ПРЕЗИДЕНТОМ

Тайпей. — Три видатні члени керівної у Вільному Китаї з його осідком на Тайвані (Формозі) партії Куомінтанґу відвідали 84-літнього президента Чіянґ Кай-шека в його підміській віллі і заявили йому рішення тієї партії зголосити 21 ц. м. на колеґії виборців його кандидатуру на президента, з черги вже 5-ий раз на дальших 6 років.

У Гемстеді посвячено і відкрито Парафіяльний Осередок

Гемстед, Н. Й. — Минулої неділі, 12-го березня, тут — як це сказано в програмовій книжечці — „здійснилася наша мрія", як урочисто посвячено і відкрито для вжитку громади великий і модерний Парафіяльний Центр української католицької парафії св. Володимира. В урочистостях взяв участь Владика Йосиф Шмондюк, о. монс. В. Паска, о монс. Монастирський, о. монс. Федорчак, о. д-р Володимир Гавліч та о. Кучма, місцевий український православний парох о. Чернявський, римо-католицький парох о. Ціамовскі та ряд відомих місцевих і позамісцевих громадян, між ними головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. Парохом Гемстеду є о. Еміліян Шараневич, а будовою Центру займався Будівельний Комітет з Антоном Біленьким у проводі. Після посвячення Центру відбулося його святочне відкриття, програму якого започаткував молитвою о. Петро Федорчук, а гостей привітав, після відспівання американського й українського національних гимнів, парох о. Еміліян Шараневич. Святочну промову виголосив Владика Йосиф Шмондюк промовляючи українською мовою із деякими англомовними коментарями. Владика говорив з великими надіями та вірою в українське майбутнє в Америці, в яке дасть свій вклад і новdevідкритий Парафіяльний Центр в Гемстеді, при якому буде парафіяльна школа та широка культурна і громадська активність. Коротке слово виголосив голова Будівельного Комітету Антін Біленький, а кінцеве слово мав знову парох о. Еміліян Шараневич. У мистецькій частині програми виступали парафіяльний хор під диригентурою Стефана Марусевича, Ансамбль Бандуристів під проводом о. Сергія Кіндзеравого - Пастухова і танцювальна група під проводом М. Осененка. Кінцеву молитву провів о. Василь Федиш.

У Клівленді відбудеться „Зустріч з Гарвардом"

Клівленд (О.Г.). — Українська Громада Великого Клівленду й околиць не мусить іти по інформації про Гарвардський Центр Українських Студій до Гарварду — він, Гарвард, приходить з усіма потрібними інформаціями про ГЦУС до неї. В суботу, 18-го березня ц.р., в залі церкви св. Йосафата на Пармі, 5720 Стейт Ровд, відбудеться зустріч студентів-докторантів Гарвардського Ц.У.С. з місцевим і довколишнім громадянством. Гості виголосять 5-хвилинні доповіді про „Український Гарвард", — а тоді всі зацікавлені, прихильники й опоненти ГЦУС, ставитимуть питання, що заторкують цей наш научний центр і дістануть на них відповіді з першого джерела. Початок імпрези: год. 8-ма вечора. Господарі: Комітет Фонду Катедр Українознавства (ФКУ) та Українська Студентська Громада ім. А. Коцка у Клівленді, Огайо.

Петро Драґан, заслужений і жертвенний громадянин, помер у Дітройті

Дітройт. — Минулої неділі, 12-го березня, тут несподівано помер на 58-му році життя тихий і скромний, але активний і прикладно жертвенний громадянин, св. п. Петро Драґан, довголітній голова Контрольної Комісії 20-го Відділу Українського Народного Союзу „Згода" і член Управи Відд. УККА. Промовистою характеристикою Покійного може послужити факт, що ще коротко перед своєю несподіваною смертю він пожертвував по одній тисячі долярів на працю УККА, на Центр Українських Студій в Гарварді та на фонд Вищої Школи при церкві Непорочного Зачаття. Св. п. Петро Драґан народився в 1914-му році в місцевості Балинці, Коломийського повіту в Західній Україні. Був довголітнім директором „Маслосоюзу" в рідних Балинцях, опісля співпрацівником Української Книгоспілки в Кракові. Лиха воєнна доля розлучила його з родиною і він всі свої сили, знання та енергію віддав праці для громади і народу. Осиротив дружину Ірину, доню Марію та зятя Стефана і внука Петра, з якими не довелось йому ділити своєї долі і недолі, як і багато друзів та велику українську громаду, яка назавжди збереже світлу пам'ять про нього. Панахиди були заповіджені на вівторок і середу, 14 і 15-го березня о годині 8-ій вечора в каплиці похоронного заведення Буґая, а похорон у четвер, 16-го березня, о год. 9:45 рано з церкви Непорочного Зачаття.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛ ІНФОРМУЄ ПРО ВЛАДИКУ ВЕЛИЧКОВСЬКОГО

Владика Василь Величковський (зліва) з Блаженнішим Верховним Архиєпископом Кардиналом Йосифом Сліпим в Римі. Фото (поменшене) з італійського журналу „Дженте".

Рим. — Популярний ілюстрований італійський журнал „Дженте" (типу американського „Лайфу") помістив в останньому числі за 18-го березня велику знімку Владики Василя Величковського в товаристві Верховного Архиєпископа Кир Йосифа, схоплену несподівано десь на вулицях Риму, як обидва церковні достойники кудись ідуть. Владика Василь одягнений в цивільному, а Верховний Архиєпископ також без архиєрейських чи кардинальських відзнак, лише ланцюжок хреста видно з-під плаща. Під знімкою текст-нотатка із заголовком: «В Римі „таємний" єпископ з-поза залізної заслони». В нотатці сказано:

«Рим. — Монсеньор Василь Величковський (зліва) та Кардинал Сліпий були несподівано заскочені на одній із вулиць італійської столиці [очевидно фоторепортером – прим. перекладача]. Монсеньор Величковський прибув до Риму кілька тижнів тому із тюрми в Совєтському Союзі за те, що таємно провадив релігійну діяльність у Львівській єпархії, головою якої є Кард. Сліпий. В дійсності Українська Церква правно не існує, а її вірні змушені утримувати контакти з Римом хібащо через передачі Ватиканського радіо. Арешт Величковського відбувся за допомогою придуманого пляну: його викликали серед ночі, щоб уділив Тайни Єлеопомазання одному важко хворому, і як прийшов він до сповидно хворої особи, аґенти совєтської поліції забрали його до тюрми. Поліція вже раніше одержала докази про діяльність прелата, підіславши йому одного аґента, що видавав себе за зв'язкового Ватикану із фальшивими документами. Монсеньор Величковський сподівається, що зможе повернутися чимскорше до Совєтського Союзу, щоб продовжувати свою працю для католиків по той бік залізної заслони. Як відомо, також Сліпий, духовний провідник Української Католицької Церкви, був жертвою релігійних переслідувань в Совєтському Союзі.»

Ці інформації подаємо на відповідальність редакції „Дженте", знаючи з достовірних джерел, що їх редактори не одержали ані від самого звільненого з ув'язнення Владики Величковського, ані від Верховного Архиєпископа. Про це свідчить також дуже стриманий комунікат у „Вістях з Риму" про це звільнення, в якому середовище Блаженнішого Верховного Архиєпископа, дуже скупе на інформації, обмежилося тільки до зреферування пресових опіній та до повідомлення Ватиканського відділу преси.

У Парижі розпочались розмови амбасадорів Вашингтону і Пекіну

Париж. — Вже в 48 годин після повороту з Вашингтону американського амбасадора у Франції Артура К. Вотсона й офіційного повідомлення, що за обопільним порозумінням американського й комуно-китайського урядів обрано Париж за місце їх постійних контактів, Артур К. Вотсон відбув з своїм партнером з комуністичного боку амбасадором Хуанґом Ченом, 50-тихвилинну розмову в китайській амбасаді. Вони бачились були раніше інколи на дипломатичних прийнятях, але це була їх перша безпосередня зустріч і довга розмова. Про її зміст сказано тільки, що „треба було познайомитись" і що характер розмови за час був „приязний і сердечний". „Це був тільки початок численних зустрічей і ми сподіваємось продовжувати діялог" — заявив Артур Вотсон журналістам, що їх свобідно допущено до китайської амбасади. Розмова велась французькою мовою, але китайський амбасадор слабо володіє нею і тому діяв китайський перекладчик. Американському амбасадорові ніхто не товаришив, а китайському — один член його амбасади. Не визначено дати найближчої зустрічі, але припускають, що вона відбудеться в найближчому часі, при чому місце зустрічі буде узгіднене.

У виборах в Індії програли комуністи

Ню Делі. — У виборах до автономних соймів 16-ох індійських провінцій за дотеперішнім підрахунком голосів на цілій лінії програли комуністи, однаково зорієнтовані на Пекін і на Москву, як теж найлівіша доморосла група, яка зве себе себе „Комуністичною партією Індії (Марксо-ленінська)". Найбільші впливи мали комуністи в індійській провінції Західній Бенгалії, де вони в останніх виборах здобули були на всіх 280 мандатів — 111, на 5 мандатів більше, як партія прем'єра Індіри Ганді; решту мандатів отримали були там давня Конґресова партія, опозиційна супроти Індіри Ганді, й інші партії. Комуністи двократно творили були свій уряд у Західній Бенгалії. Тепер з-посеред вибраних в Західній Бенгалії покищо 122-ох послів — Нова Конґресова партія Індіри Ганді отримала вже 98, ліва комуністична партія 3, а права комуністична, зорієнтована на Москву, — 13. У центральному індійському парляменті в Ню Делі комуністи мають 25 мандатів. Вони зняли бучу під час промови індійського президента В. В. Гірі, викрикуючи, що льокальні вибори були пофальшовані, але названий президент докінчив свою промову, після чого комуністи, серед загального сміху, вийшли з залі. Президент Гірі заявив між іншим, що Індія „не толеруватиме верховодства ніякої зовнішньої держави на Півдні Азії й на Індійському океані".

Британія і Комуністичний Китай обміняються амбасадорами

Лондон. — У Лондоні й Пекіні одночасно проголошено, що ті дві держави рішили піднести дотеперішні свої дипломатичні представництва до рівня амбасад, при чому британський уряд призначив на свого першого амбасадора у Пекіні дотеперішнього шарж д'аффер Джона М. Аддіса, який говорить по-китайськи і має довголітній досвід в далекосхідніх, зокрема китайських справах. Британський уряд був першим з-посеред західніх держав, який у 1950 році визнав комуно-китайський режим. На перешкоді повних дипломатичних взаємин між Лондоном і Пекіном стояло зберігнання на Тайвані (Формозі) двох британських консулятів. Тепер британський уряд визнав, що Тайвань (Формоза), осідок Вільного Китаю, є „провінцією Китаю", що його єдиним правним репрезентантом є пекінський уряд, і замкнув ті обидва консуляти на Тайвані, передавши оборону британських інтересів встралії.

УКРАЇНСЬКИЙ МАТЕРИК В НЮ ЙОРКУ: ЦЕРКВА І ШКОЛА СВ. ЮРА

(Репортаж Л. Полтави)

На 7-ій вулиці в Ню Йорку височить українська католицька церква св. Юра.

На 6-ій вулиці — п'ятиповерхова модерна школа, Академія св. Юра.

Мати і дитина — церква і школа, вічне продовження живого Бога і живого народу.

Нині багато говориться про екуменізм. Тут не говорять — тут його здійснюють на практиці: Початкова школа і середня Академія св. Юра з їх 12 роками навчання належать до Української Католицької Церкви. Парафіяльну початкову школу і Академію провадять Сестри Василіянки, адмініструють Отці Василіяни. В Академії вчаться на однакових правах і діти-православні. Тут, у парафіяльній школі не існує віровизнаневої різниці, єдина передумова — це дисципліна і навчання.

Нехай назва „Академія" не бентежить читачів. Наші славні „академіки" в гарних уніформах це учні й учениці української середньої школи „гайскулу", повністю акредитованої стейтовими властями; це студенти, які за добре знання англійської мови одержують 4 іспитові одиниці, і за добре знання української мови також одержують 4 іспитові одиниці (щоб закінчити Академію св. Юра і вступити до коледжу чи університету, студент повинен мати зарахованих мінімум 18 одиниць).

Отже, українська громада Ню Йорку має на „долині міста" власну середню школу „гайскул". Що це означає для її випускників, для нашої громади і для Америки, побачимо й збагнемо далі. А, сказавши образово, це означає, що коли сусідські Український Народний Дім, Літературно - Мистецький Клюб, кредитівка „Самопоміч" та ін. установи — це українські острови, то Академія св. Юра — це український „материк" у Ню Йорку, одна з великих баз українства і одно з джерел могутности Америки.

Струнка побудова

Школа св. Юра, а від 1968 року також Академія св. Юра, це наслідок великої праці Отців та Сестер Чину св. Василія Великого, фінансової напруги української Громади і великодушного американського законодавства.

Школа і Академія св. Юра в Ню Йорку

Академію св. Юра започатковано, як парохом св. Юра був о. д-р Юліян Катрій. Теперішній парох о. д-р Володимир Гавліч, ЧСВВ, людина величезної енергії і такого ж досвіду на душпастирській та шкільній нивах, у невеликій кімнаті парохіяльного уряду знайомить нас із станом справ.

Виявляється, що адмініструванням Школи і Академії св. Юра практично займаються ОО. Василіяни при церкві св. Юра. Вони взяли на себе важкий обов'язок відповідати за фінансову ба-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Зіновія Франко „кається" і „засуджує" свої дії у відкритому листі до „Радянської України"

Київ. — Газета „Радянська Україна" надрукувала в числі 52-ому за 2 березня ц.р. „відкритого листа" арештованої в січні ц.р. в Києві і потім звільненої Зіновії Франко, онуки Івана Франка і доньки недавно померлого Тараса Франка, в якому авторка листа „кається" та „засуджує" свої „антирадянські дії". В листі сказано:

«Останнім часом зарубіжні радіостанції і преса посилено роздувають вигадане ними питання про переслідування в Радянській Україні діячів культури.

У цій галасливій антирадянській шумисі неодноразово з'являлось і моє прізвище, ще й з рекламним додатком „онука видатного українського письменника Івана Франка".

Події останнього часу (я маю на увазі арешт підданого Бельгії Я. Добоша) відкрили мені очі на ряд речей. Я замислилась над тим, що відбувається.

Ось чому я звертаюсь до Вас з відкритим листом як людина, на сумлінні якої є провина перед своєю Батьківщиною, провина, яку кримінальний кодекс справедливо кваліфікує як антирадянську діяльність. Настав час тверезо й критично оглянути ті свої вчинки, звільнитись від їх тягара і повернутись обличчям до своїх сучасників — трударів Радянської країни.

Моя провина ґрунтується на неправильному і викривленому сприйманні та інтерпретації окремих недоліків і труднощів у нашому житті. Хоч сама я не брала участі у виготовленні різних наклепницьких та антирадянських матеріалів, але поширювала їх серед своїх знайомих. Один з цих матеріалів передала за кордон. При цьому добре усвідомлювала, що розповсюдження цих матеріалів за-

(Закінчення на стор. 5-ій)

3-ій З'їзд українських журналістів Америки й Канади відбудеться 23-го вересня ц. р.

Ню Йорк. — За постановами Управ Спілок Українських Журналістів в Америці і Канаді, Третій їх спільний з'їзд відбудеться в суботу й неділю, 23 і 24 вересня цього року на „Союзівці". Перший такий З'їзд відбувся 30 і 31 жовтня 1965 р. на „Союзівці", другий — 5 і 6 листопада 1966 р. в Торонто, Канада. Обидва ті з'їзди, перші в історії української преси, стали поважними подіями в житті вільної української громади, не тільки одного журналістичного відтинку. Різні причини склалися на те, що обидві Управи одноголосно рішили перевести нову таку масову зустріч: заколот в громаді щодо завдань і цілей преси, — жалюгідні приклади захитання етики українського журналіста, — проблема так званого українського журналістичного доросту, його вишколення і співпраці старших і молодших професійних журналістів, врешті потреба тіснішого внутрішнього духового контакту. СУЖ Америки і СУЖ Канади сподіваються знову масової участи колеґ і гостей на цьому Третьому З'їзді українських журналістів Америки і Канади.

В-во „Сучасність" видало працю І. Кошелівця про Миколу Скрипника

Ню Йорк.—У видавництві „Сучасність" появилася великою 342-сторінковою книжкою праця відомого українського еміґраційного публіциста і літературознавця Івана Кошелівця про Миколу Скрипника, організатора й основоположника совєтського режиму в Україні, теоретика його національної політики, голови створеного Москвою в 1918 р. „радянського" уряду в Україні і члена всеросійської Чека, згодом в 1922-1927 роках народного комісара юстиції і генерального прокурора УССР і в 1927-1933 рр. народного комісара освіти УССР та ініціятора й реалізатора українізації, який, в умовах посиленого московського наступу на Україну покінчив самогубством 7 липня 1933 року. Був регабілітований М. Скрипник Хрущовим на 21-ому з'їзді КПСС і з того часу пишуть про нього у совєтських публікаціях, але ж не згадують про причину його смерти і не видають його творів. У тринадцяти розділах своєї праці, визначеної як „спроба політичної біографії", І. Кошелівець висвітлює житьовий і політичний шлях Миколи Скрипника, зокрема ж від його призначення Леніним на провідне становище в Україну, з'ясовуючи суперечності його світогляду й діяльности і згодом його безвиглядні намагання вивести Українську ССР з її колоніяльного становища і конфлікт Миколи Скрипника із кремлівським партійним великодержавним керівництвом у Москві, зокрема ж із Сталіним, що й привело цього українського большевика до самогубства. Окремий розділ присвячений історії початків і розвитку українізації. В додатках до книжки І. Кошелівця надрукована автобіографія М. Скрипника, постанова очолюваної ним колеґії Народного Комісаріяту Освіти в справі українізації, як також вичерпна — 808 позицій — бібліографія писань М. Скрипника та матеріялів про нього та індекс імен. Ілюстрована книжка портретом М. Скрипника у вико-

(Закінчення на стор. 5-ій)

Помер інж. Роман Вітковицький

Вашингтон. — Дня 13-го березня 1972 р. помер тут на 76-ому році життя інж. Роман Вітковицький, бувший хорунжий Українських Січових Стрільців і учасник Визвольних Змагань в рядах УГА, головний книговод і в свій час член-заступник дирекції „Маслосоюзу" у Львові. Покійний народився в 1896 році в Бібрці, Західня Україна. Середню освіту одержав у Станиславові, вищі економічні студії закінчив в Празі. В „Маслосоюзі" працював від 1926 року, зорґанізував книговодство і зразковою контролею значно причинився до розбудови крамниць дрібного продажу „Маслосоюзу". В ЗСА від 1949 р., включився активно до розбудови української кредитової кооперації в Рочестері, Н.Й. Останньо замешкалий у Вашингтоні при родині, Покійний залишив дружину і четверо дітей, синів Ігоря й Олега та доньок Марію і Святославу. Похорони відбудуться в середу, 15-го березня, тлінні останки будуть перевезені на Український Православний Цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Компромітуюче „каяття"

Надрукований в київській „Радянській Україні", ч. 52 з 2 березня ц. р. і передрукований повністю в сьогоднішньому числі „Свободи" відкритий лист Зіновії Франко із „каяттям" за її „провину" і з „засудженням" власних дій — може бути ще одним переконливим доказом, що в Совєтському Союзі з часу кривавих років сталінського терору нічого не змінилося. Такими ж каяттями й самозасудженнями були переповнені совєтські газети й журнали сталінського часу. Так само, як Зіновія Франко сьогодні, каялися тоді не тільки видатні діячі культури, письменники й науковці, але й багато провідних комуністичних діячів. Як і Зіновія Франко, вони були примушувані не тільки каятися й засуджувати свої дії, але ще й дякувати режимним опрічникам та слідчим за дозвіл „чесною працею спокутувати свою провину перед народом". А дехто з них був примушений о б т я ж у в а т и вигаданими злочинами своїх же власних товаришів, приятелів і навіть друзів. Але всіх їх — і тих, що засуджували себе самих, і тих, що своїми зізнаннями ставили в стан обвинувачення інших українців, чекала одна доля — фізична ліквідація або ж ув'язнення.

Такий же самий характер мають і сьогоднішні — вимушені без сумніву кагебівськими опрічниками від слабосилої жінки — самообвинувачення Зіновії Франко що вона „встановлювала зв'язки з багатьма іноземцями українського походження", що ряду з них давала відомості „інформації політичного характеру" і що „у своєму політичному засліпленні . . . не помітила, що стала передавати інформацію замаскованим представникам закордонних ворожих центрів, зв'язаних з розвідками імперіялістичних держав" . . .

Такі абсурдні самообтяжуючі заяви і каяття притаманні тільки комуністичній системі, яка терором та всілякими тортурами заставляє людину „признаватись" до всього, що їй подиктує режимний опрічник. Могло здаватися, що виявлені і засуджені опісля навіть „соратниками" Сталіна його методи терору та безглуздих самообвинувачень і каять уже проминули. Виявляється, що ні. Якщо „відкритий лист" Зіновії Франко кого компромітує, то тільки ту звироднілу систему, яка такими методами користується.

За зразком Фінляндії

Росія завоювала Фінляндію в 1809 році і її царі додали до своїх титулів ще й титул „великого князя" тієї країни. Але понад сторічне перебування під царським володінням тільки скріпило самостійницькі почування фінів і з хвилиною вибуху революції в 1917 році Фінляндія проголосила свою державну незалежність, яку — під проводом славетного маршала Маннергайма — зуміла оборонити проти большевицьких агресорів. Однак, використовуючи вибух другої світової війни, Москва знову вмаршувала до Фінляндії і, перемігши велетенською перевагою людей та зброї, продиктувала Фінляндії „договір про взаємну безпеку і приязнь", залишивши обкраяній Фінляндії формальну суверенність. Фінську самостійність Москва [illegible] на доказ своєї пошани для „територіяльної недоторканости і невтручання у внутрішні справи" інших країн.

Але увесь світ добре знає ціну такій совєтській політиці, і тому й викувано термін „фінляндизація", вважаючи, що совєтська закордонна політика властиво й змагає до „фінляндизації" цілої Европи. Москва недармо наполягає на тому, щоб усі міжнародні конференції, які мають служити її цілям, відбувалися у столиці Фінляндії. Гельсинках: переговори із ЗСА про обмеження атомової зброї чи плянована паневропейська конференція безпеки. „Фінляндизація" Европи мала б виглядати так, щоб ЗСА забрали геть свої війська з Европи, щоб Атлантійський Союз (НАТО) або зліквідувався, або драстично зредукував свої збройні сили і щоб совєтські дивізії Чехо - -Словаччини і Східньої Німеччини настільки загрожували Західній Европі, щоб навіть її преса й радіо не зважувались виступати критично проти СССР. Тоді Совєти, може, „шанували б" формальну суверенність держав Західньої Европи.

Але Лондон, Париж і Вашингтон знають про це і тому не кваплються йти назустріч „фінляндизації".

М. Сосновський

НЕМИНУЧЕ СТАЛОСЯ...

(З приводу поїздки президента Ніксона до Китаю)

(1)

Упродовж цілого тижня перебування през. Ніксона в комуністичному Китаї та його переговори з найвищими китайськими комуністичними достойниками були предметом уваги усього світу. Мільйони людей мали змогу спостерігати окремі фрагменти з побуту американської делегації в Китаї, слухати промови, коментарі, а також побачити дещо з дійсности на китайському материку, досі щільно відгородженому від усього світу. В неділю 27 лютого президент Ніксон разом з усім своїм оточенням покинув Китай. Спільне офіціяльне повідомлення від імени президента та китайського прем'єр-міністра Чжоу Ень-лая віддзеркалює фактичні результати історичних відвідин комуністичного Китаю американським Президентом.

Як знаємо, сама підготова поїздки президента Ніксона до Китаю і самі переговори були оповиті серпанком майже абсолютної таємниці. В офіційному повідомленні говориться тільки про те, що „під час візити серйозні, екстенсивні й відверті дискусії відбулися між Президентом і Прем'єром Чжоу Ень-лаєм щодо нормалізації взаємин між З'єднаними Стейтами Америки і Китайською Народною Республікою, а також в інших справах, якими заінтересовані обидві сторони". Тому треба прийняти за добру монету заяву президента Ніксона на прощальному бенкеті у Шанхаї, що суть не у переговорах і не в кінцевому комюніке, а в тому, як поступатимуть обидві сторони в майбутньому.

Позиції ЗСА та Китаю

Обидві сторони з'ясували позиції у кінцевому комюніке, а також під час публічних виступів президента Ніксона та прем'єр міністра Чжоу Ень-лая. З цього погляду особливу вимову мають декларації Ніксона та Чжоу Ень-лая з нагоди прощального бенкету у Пекіні. Ці їхні декларації стали основою кінцевого комюніке.

Уряди ЗСА і Китаю вийшли з засади, що, не зважаючи на фундаментальні різниці в ідеології та соціяльно - політичних системах, а також на понад двадцятирічний брак будь - яких контактів, — існують спільні національні інтереси, на базі яких між ЗСА і Китаєм можуть бути встановлені добросусідські взаємини та співпраця. Обидва уряди визнали, що якраз на сучасному етапі настав час, коли можна започаткувати нормалізацію стосунків між ЗСА та Китаєм, і надії, що така нормалізація приведе до зменшення напруги на міжнародній арені, а зокрема на терені Азії.

Вітаючи президента Ніксона, Чжоу Ень-лай відзначив, що наявні різниці „не повинні перешкоджати Китаєві та З'єднаним Стейтам встановити нормальні державні відносини на базі взаємного пошанування суверенности та територіяльної недоторканости, взаємної неагресії, невтручання у внутрішні справи сторін, рівности та взаємних вигід і мирного співіснування... Ми сподіваємося, що у висліді відвертого обміну поглядами між нами ми досягнемо кращого розуміння наших різниць і зробимо спробу знайти спільний грунт, щоб можна було дати новий старт у відносинах між нашими двома країнами".

Це саме ствердив у відповідь президент Ніксон, заявивши, що вигляди для миру у світі значно покращають, якщо „ми знайдемо спільний грунт для співпраці... Ми мали час від часу в минулому великі різниці. Ми маємо великі різниці сьогодні. Що нас привело сюди разом, це те, що ми маємо спільні інтереси, які переступають ці різниці. Дискутуючи над нашими різницями, ніхто з нас не буде йти на компроміс у принципах. Але хоч ми не можемо засипати прірви між нами, ми можемо спробувати збудувати над нею міст, щоб могти через неї вести між собою розмову. Отже, в найближчих п'ятьох днях почнімо разом довгий марш. Не у зімкненому ряді, але різними шляхами, які ведуть до тієї самої мети: побудови світової структури миру і справедливости, у якій всі ми могтимемо стояти разом з рівною гідністю і в якій кожна нація, велика й мала матиме право визначати свою власну форму уряду без зовнішньої інтервенції чи впливу".

У кінцевому комюніке обидва уряди з'ясували окремо свої погляди на можливості взаємної співпраці та на передумови такої співпраці, а одночасно свої погляди на окремі політичні проблеми на азійському континенті та у світі. Коли йдеться про американський Уряд, то його становище до окремих справ в комюніке уточнено так:

а) Американська політика в Азії та в світі має за мету досягнути загальне відпруження та усунути причини конфліктів.

(Продовження буде)

Петро Одарченко

ВЕЛИКЕ ТРИЄДИНЕ СЛОВО ШЕВЧЕНКА

(4)

Один із головних мотивів Шевченкової поезії — це „безпощадний критичний перегляд національної історії". Картаючи зрадників України, серед яких були представники козацької верхівки, а також і деякі „ясновельможні гетьмани" — „раби, підніжки, грязь Москви, варшавські сміття", — Шевченко одночасно з цим — як каже Дзюба — „підносив справді героїчні сторінки української історії і захищав їх від фальсифікації, претензій і зазіхань ворогів, особливо царизму, який споконвічне українське оголошував своїм: „Кажуть, бачиш, що все то таки й було наше, що вони тільки наймали татарам на пашу — та полякам". (Додамо від себе — ця фальсифікація історії України, ці московські намагання привласнити собі споконвічне українське ще більше посилились за останні сорок років).

Ворог України, слушно зауважує Дзюба, „хотів переконати українську суспільність, український народ, що прислужники царизму і таким чином зрадники українського народу — це герої, а справжні герої, мовляв, „зрадники" і „бандити". (Додамо від себе — ворог України і тепер намагається переконати, що славний гетьман України Іван Мазепа був „зрадником російського і українського народів").

Шевченкова любов до України, каже Іван Дзюба, „не заціловувала рани і виразки, а випалювала їх... Це була та любов, яка висталювала тон і почуття власної гідности. А чим вищою і змістовнішою ставала ця гідність, тим драматичніші переживання відкривала вона, бо всюди наражалася на образи й стрічала приниження; тим гнівніше обурювалася вона проти своїх соплемінників, бо бачила їхню притерпілість до безчестя; тим ненормальнішим і неймовірнішим, ганебно божевільним виявлявся узвичаєний „моральний" порядок речей... і тим гостріше пекла туга за „божевіллям" гідности і чести, „божевіллям" подвигу. Тим то Шевченко в історії свого народу знаходив і прославляв це святе „божевілля" подвигу і сам ним був. І сам втілював у собі невикорінимму творчу силу свого народу, єдне вже існування якого всупереч усім пророцтвам і приписам і домагательству тих, хто мислив себе довіреними людьми „історії", її „сексотами" чи судовими виконавцями, — одне вже його вперте існування і розростання було отим „божевіллям" історичного подвигу".

Відзначаючи велику драматичну складність образу України у Шевченка, Іван Дзюба підкреслює, що цей образ „при всьому тому є однозначним, святим і зобов'язуючим:

> ...Свою Україну любіть,
> Любіть її... во врем'я люте,
> В останню тяжкую мінуту
> За неї Господа моліть".

Цими словами Шевченкового заклику закінчується глибока своїми думками і блискуча своїм викладом стаття Івана Дзюби „Очистительний і животворящий вогонь".

Обидві статті Дзюби про Шевченка одна одну доповнюють. Вони і наукові і одночасно публіцистичні. Дзюба подав глибоку аналізу основних мотивів поезії Шевченка, показавши, що „триєдине" слово Шевченкове було одночасно і словом безмежної любови до України, і словом ненависти до його ворогів, і словом гнівного картання перевертнів і зрадників України. Ці три елементи вогненного поетичного слова Шевченка глибоко і докладно проаналізував Іван Дзюба у своїх двох статтях, опублікованих у Чехо - Словаччині.

Проте, це не є виключно історико - літературний нарис про поетичну творчість Тараса Шевченка. У статтях Дзюби відчувається і його власне — таке, як і в Шевченка, картання „національної нетривкости... і мовчазного рабства".

Читаючи про те, як у колонії Габсбургів — Угорщині фальсифікували угорську історію, як її героїв оголошували „зрадниками", як російський царизм справжніх українських героїв називав „зрадниками", як угорець повинен був відчувати себе не патріотом Угорщини, а патріотом імперії, як царський шеф жандармів вимагав, щоб в українців любов до рідного краю не переважала над любов'ю до російської імперії, як запорожці в своєму листі до поставленого царем Петром I гетьмана Івана Скоропадського обстоювали українську суверенність і проклинали „отчизни згубцев, московських похлебцев" і т. д. — мимоволі порівнюєш це з сучасними обставинами життя на Україні. Статті Дзюби показують, що велике „триєдине" слово Шевченкове звернене не тільки до Шевченкових сучасників, а й до нашого часу, до сучасних українців, до сучасних обставин, до сучасного українського народу. З усіх сучасних письменників Шевченко найсучасніший! Його засудження рабської покори, його гнів скерований проти перевертнів і „дядьків отечества чужого", його заклики до гідности, чести і подвигу, його прославляння героїчних борців за волю України, його непохитна віра в незмиручість української душі і волі — все це актуальне для нашого часу. Шевченкове слово породжує нових борців і героїв. Про Шевченка не раз говорили, що він урятував цілу націю. Він і далі її рятує разом із численними своїми послідовниками, що боронять гідність, честь і славу свого народу.

Статтю Івана Дзюби „Шевченко і Петефі" передруковано в мюнхенському журналі „Сучасність", ч. 3, 1967 р. Статтю „Очистительний і животворящий вогонь" передруковано в книжці О. Зінкевича „З генерації новаторів", Балтимор - Торонто, „Смолоскип", 1967, стор. 225-236. На стор. 235 цієї книжки в 4-му рядку знизу трапилась прикра помилка: пропущено два слова „як „возобновлялась". Отже, останнє слово 5-го рядка знизу і ввесь 4-ий рядок знизу треба читати: „... а віра в Україну „возобновлялась", як „возобновлялась" у простому люді й сама..."

ПИСЬМЕННИК, ЩО ЗНАЙДЕ МІСЦЕ В СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Михайло Осадчий „Більмо" (автобіографічний нарис), Українське Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка, Париж - Балтимор, 1971, 208 ст.

Арешти, слідство, табори в УССР поволі стають відомі на базі численних свідчень, документів, літератури.

По сьогоднішній день шедевром з цієї тематики був І. Багряного „Гетсиманський сад". На мою думку, „Більмо" М. Осадчого формою і стилем перевищило все, що дотепер на цю тему було написане. Уважаю цей твір вийнятковим в українській літературі по обох сторонах залізної заслони також тому, що в доброму перекладі він зможе гідно нас репрезентувати на світовому книжковому ринку.

„Більмо" появилося в незвичній формі у вільному світі „без згоди автора", в Україні курсує у формі „Самвидаву". З цієї причини ми скорше схильні його розглядати як документ, як свідчення боротьби українського народу, потвердження, що в післясталінському періоді нічого не змінилося в національній політиці СССР, що КҐБ залишилось всемогутнім, що нічого не змінилося у слідствах, судових процесах, в тюремному побуті і житті концтаборів. Критичний розгляд цих питань залишаємо кваліфікованим фахівцям, які безсумнівно дійдуть до цікавих висновків на підставі численних і різнорідних інформацій.

„Більмо" нагадує „новий роман" французької літератури 60-их років. Інтрига не суттєва: арешт невинного, слідство, засудження, табір і звільнення з перспективою все почати наново. Опис подій хібащо в деталях різниться від численних свідчень. Вийнятковий ефект творять ці факти в призмі бачення автора, опису власних переживань поруч дійсности, порівняння, екскурсій в уявний світ.

Переповісти цей твір значить звести до „буденного" одне із тисяч несправедливих і безпідставних засуджень, натомість короткі цитати дозволять краще виявити блискучість стилю:

„Я підніс ложку щеближче до рота і зненацька вражено опустив миску, у ніс мені вдарив такий згусток „парфумів", що мені мимоволі перекосилося лице".

„Баланда", єдина можива в тюрмі, не відбирає здорові сили глузувати:

„Я подумав про те, що наступна моя кандидатська робота буде саме про баланду..."

Автор присвячує немало уваги восьмимісячному слідству, при якому, поруч описів вийняткової інтенсивности сцен, знаходимо часто подібні до нижчої цитати уявні сцени:

„— Люди!.. Я ваш ворог! Я слуга західньонімецьких імперіялістів! Я шпигун, ви того можливо не знаєте, але я ще не встиг народитися, а вже виконував доручення оберштурмфюрера. Майоре Гальський, скажіть його імення! Окрім всього, люди, я ще учасник „малого кола" по підготовці нелегального з'їзду в Евпаторії і, майоре Гальський, прошу! Ставайте поруч і розкажіть, що маєте на гадці, адже крім вас навіть його учасники не знають нічого про цей з'їзд..."

Жадне реалістичне описування допитів із вигаданими закидами не схопить так коротко і ядерно суть цілого слідства. Щоб признаватись, треба ще знати до чого! І тут слідчий один може допомогти...

Відносно слідчих знаходимо таку характеристику:

„— А ти що думаєш, що даремно ми тебе вісім місяців державним хлібом кормили? Невинний... відпустити його, так він буде перед усіма жертвою сваволі прикидатися. А одержиш пару років, тоді самому Богу не докажеш, що ти не верблюд!.."

Слідство, „свята інквізиція", закінчено, суд — для автора нагода висловитись і в цьому питанні:

„Судді судять; судді дрімають... Сьогодні вони судять противників короля, а завтра — короля. Вони завжди судять тільки противників когось. Судді судять, судді втомились судити, але мусять, цього вимагає суспільство..."

Судді — маріонетки, суд

(Закінчення на стор. 6-ій)

Любов Коленська

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ЛЕСЯ МАРТОВИЧА

(6)

Не знав, що діється в селі, майже не бачив, як будували читальню, кожний із людей був йому однаковий, хіба, що треба було його назвати — тоді пригадував собі — хто це. Байдужий, холодний до усього, щасливий тільки, коли по ситому обіді — ніхто йому не перешкодив і він міг передріматися. І тоді спав . . . спав . . .

П р а в д а — це було одне, чим він захоплювався — то це золотими ковнірцями, які визначували рангу в суспільстві — це йому імпонувало . . . Його син — Славко був такий самий. От, тут і опис цілого розподілу Славкового дня: „Як і щоднини так і тепер сидів Славко в садку за хаткою. Там стояв під сливкою старий ослін на трьох ніжках, бо четверта зогнила від старости та й відпала. Славко мав звичку сідати на тім ослоні та й довбати перед собою патиком ямку. Працював так уже три роки, все одного і того самого часу, а саме: від того часу, коли встав, аж до того, коли подадуть другий сніданок. Бо в тім часі всередині хати не можна було вдержатися; там тоді прятали і замітали. Тож Славко на той час ішов до саду, сідав на ослін і передовсім намагався вдержати рівновагу, бо безногий ослін хилитався, тоді нахилявся, брав патик, що тут уже стояв під руками, тай довбав. Довбав цілісінькі дві години". І тут приходить цілісінький опис техніки довбання і його безустанньої журби, бо журився днями й ночами, не здав правничих іспитів, а „добрі товариші" підфальшували його свідоцтво. І так він їв, спав, журився і порпав ямку . . . В такій душевній бездіяльності — просто душевному загниванні, він витворив собі цілу філософію забобону, ось він: „Між іншими виввчив Славка досвід, що коли чого тішиться, то потім стріне його допевне якась немила пригода. Коли надіється, що щось допевне сповниться, то воно якраз станеться насупір. Коли ж натомість має певність, що щось йому не вдасться, то воно якраз обернеться на добре. Досить того, що став забобонний". Забобони, вправді іншого характеру — проявлялися і поміж селянами, один вірив, що тому град побив йому жито, бо священик відмовив йому відправи і хотів за це скаржити його до суду.

Коли, хтось заговорив до Славка — то слова зсувались з його душі, як „зсувається цвях по твердім кришталі". Але Славко час-до-часу мав хвилини викидів совісти з приводу свого неробства, відчував свою нічтожність, покорився і „дуже йому було прикро, що люди його мають за щось, коли він у своїй думці не варт був нічого". Ходив і до читальні й на збори, прислухувався до людей, але його душа холодно-мертвіла й не мала сили підвестися до будь-якого корисного діла. Найменша, дрібна праця втомлювала його із самих початків і він усе кидав. Раз на вічу заслухався в слова селянина Неважука, як той промовляв: „Пора нам скинути з себе невільництво — говорив Неважук таким сильним голосом аж вікна в читальні дзвеніли. — Хоч уже турки й татари на нас не нападають, то ми всетаки лишилися невільниками й по сьогоднішній день. Хоч панщини вже не робимо, а отже підкладаємо з своєї охоти плечі панам і панським посіпакам, аби лізли догори. Навіть до доброго нас треба підгонити". І життя йшло скоріш по селах, насувались нові ідеї — нуртували селянські душі і зривали їх до боротьби . . .

В повісті „Забобон" — чудові лірично - м и с т е ц ь к і образи. Горою цвіт синій і жовтий укривав кожну гілячку дрібними човенцями в поздовжні рядочки. Понижче вузенькі листочки збігалися в темно-зелені зорі. А сподом звисали ширші листки купками, хапали своїми волосинками білий сонячний світ, збирали його в цяточки й побілювали ними свою зелень". Або другий: „Адже це мужицьке жито зродило через ніч ягоди. А ось одна ягідка горить. За нею займилася друга, а там третя. Якийсь невидний палій робить пожежу між ними, й вони перекидаються на найкраще каміння. Нема йому назви, ані ціни нема. За ніякі скарби світу не купити їх. Звідкіля ж узялися вони тут, ті ягоди? Ніде їх тут не було, лиш роса на їх місці. Вони стояли в боднях, в Божій коморі, там, на небесах". Тут і вияв ліричної і мужицької сили . . . Це не звичайний опис — воно віддзеркалення віри автора, коли він стверджує, що цих ягід перед тим ще не було . . ., а тут вони пожежею загорілись — це алегорія уздоровлення селянських душ, втілених новими ідеями . . .

В творах Л. Мартовича, так і струменіє фолкльор, народні сюжети і живий народний дотеп.

Лесь Мартович завжди вірив у свій народ, в його здоровий корінь, мораль і чистоту. І своєю творчістю і своїм життям, перебуваючи по селах поміж побратимами-селянами, він намагався піднести селянство із безпросвітньої темряви, шукав нагоди перебування з ними, вщеплюючи національну й соціяльну свідомість.

Він відрізняв правдиву — свідому інтелігенцію від псевдоінтелігенції, як, і про нього висловлювався В. Стефаник — він був обсерватором людської психіки аж до найтонших деталів. У нього — майстерність у висловленні своїх задумів туго реалістичним способом писання, але і в-ряди-годи — тонке перо лірика — ніжних пастелевих форм. В його малюнках природи, зустрічаєте щось глибокого гуманного — у них завжди живе людина.

В його писанні живуть різні індивідуальності, в кожного з них окремішня особливість, в кожного — інша черта характеру. Люди — там блідо не маячіють — вони чітко окреслені: жестом, дією чи словом, а навіть своєрідною покутською лексикою (напр. „Не-читальник"), інша мова священиків, учителів, комісара поліції, селянина Неважука, Петра Підошви, хитрого Панька, чи хлопчиків з оповідання „Гарбата". Його діялектична форма мови надає певної структуральної і чітко окресленої типічности — поодиноким образам людям та діям.

Його творчість оригінальна, глибока й правдива, на кожному кроці ми бачимо в письменника прагнення покласти врешті справжню усмішку на обличчя селянина, а не, як він писав, що селянин „усміхався півобличчям . . ."

Його повість „Забобон" викликала велике зацікавлення, про неї писали О. Грицай, І. Свєнціцький, М. Грушевський, М. Зеров та інші.

Духовість Леся Мартовича і його ідейно-мистецька творчість позначена словами селянина Неважука: „Пора нам з себе скинути невільництво!"

1971 року в Совєтському Союзі, в Києві вийшла книжка: „Лесь Мартович — життя і творчість" — авторства Федора Погребенника. Ця книжка видана в сторіччя народин великого покутського новеліста. Тут розглядається і біографія і літературна творчість письменника. Крім відомих уже речей і давно простудійованих знаходимо декілька цікавих довідок і відомостей. Федір Погребенник розказує про те, що вже встановлений нагробник на могилі Мартовича з написом: „Лесь Мартович, доктор прав, кандидат адвокатури. Письменник, автор „Не-читальника", „Хитрого Панька", „Мужицької смерти" і інших образків хлопської долі. Роджений дня 12 лютого 1871 р. в Торговиці-Пільній, Городенського повіту. Помер 11 січня ва Зубейках в Погариську, а похоронений тут дня 13 січня 1916. Пам'ять славного хлопського сина не загине!"

Автор згадує, що в 1943 році письменник Юрій Гаморак видав твори Л. Мартовича, включно з повістю „Село Підойми" і драмою „Політична справа".

Федір Погребенник, згадуючи про передрук оповідання Л. Мартовича „Мужицька смерть" у видаванім у ЗСА часописі „С в о б о д а", пише: „На велику увагу заслуговує той факт, що оповідання після його публікації в „Літературно-науковому віснику" зразу передрукувала на своїх сторінках українська газета „Свобода", яка виходила в США. Цей факт цікавий з багатьох поглядів. Він зокрема, засвідчує, що картина народного горя, змальована письменником, особливо вражала тих читачів „Свободи" — емігрантів з Галичини, Буковини, Закарпаття, — які вирвались із страшних обіймів мужицької смерті в рідному краю, щоб знайти її можливо, ще гіршу, десь далеко, — на чужій землі. Крім цього, передрук твору Мартовича увійшов цінним здобутком у культурну атмосферу, яку намагалися створити для селян-емігрантів українські прогресивні видання в Канаді та Америці".

Пише Федір Погребенник і про Остапа Грицая і д-ра Луку Мишугу, закидаючи їм необ'єктивний підхід до героїв в книжці Л. Мартовича.

Очевидно, що ціла книжка, а пам'ять Л. Мартовича дуже тенденційна. В ній найбільше підкреслювання соціяльної кривди, яку віддзеркалював Л. Мартович. Аспект тут ясний і давновідомий.

Майже цілком відсутнє в цій праці Ф. Погребенника підкреслення й інших факторів і прикмет творчости Леся Мартовича, особливо ж його поетика, ліризм і використання багатих мистецьких засобів. Тому ж і сама постать Леся Мартовича і його творчість представлені якось недосказано, неповно й непереконливо. А все ж і письменник і його твори заслуговують на те, щоб їх розглядати всебічно і з людського і з мистецького становища.

(Кінець)

ЗАЯВА ОМУА

У ЗВ'ЯЗКУ З ПРОТЕСТОМ ГРУПИ КИЇВСЬКИХ МИСТЦІВ

В березні-квітні минулого року відбувся в Філядельфії і Ню Йорку невеликий показ графіки сучасних мистців з України. Виставку влаштовано заходами власників тієї графіки переважно народженої вже поза Україною молоді, яка відвідала Україну і привезла звідтіль фотознімки історичних пам'ятників та графічні відбитки творів наших мистців в Україні.

Та виставка була влаштована з метою познайомити ширші кола громадянства з напрямними сучасної графіки в Україні і каталог її подавав прізвища мистців та назви творів, залишаючи самому глядачеві змогу виробити собі погляд на те мистецтво. Виставка була успішна, мала численних глядачів, а видатні наші мистці і критики висловилися про неї дуже позитивно, вважаючи, що в сучасній світовій графіці Україна може сказати своє вагоме й оригінальне слово.

Одначе сам факт тієї виставки в Америці не сподобався політичним керівникам мистецтва в Україні і вони доручили мистцям Києва (а також і Львова) скласти протест проти тієї виставки, мовляв, вона влаштована „нечистими руками українських буржуазних націоналістів", які хотіли „оббрехати мистецтво нашої республіки". Листа підписали відомі київські мистці — С. Яблонська, В. Касіян, М. Дерегус, М. Глущенко та О. Губар'єв.

Не знаємо, що то діялося поза кулісами цієї справи і що стало причиною, що видатні мистці України були змушені покласти свої підписи під фальшивим і злобним протестом. А вони добре знають, що навіть такі невеличкі й неофіційні виставки, як згадані, є єдиними можливими показами українського мистецтва з СССР у вільному світі, якщо не рахувати таких показів як ось ЕКСПО в Монтреалі, де в проспектах совєтського павільйону англійською мовою рекламувалося, що „українське мистецтво є окрасою мистецтва російського...".

І нам тут і українським мистцям з УССР відомо добре, що виставляти своїх творів закордоном як українським мистцям, їм неможна (за винятком сателітних країн). Зате в самому Ню Йорку останніми роками відбувалися репрезентативні виставки російського мистецтва, починаючи від отриманих з СССР творів російських мистців, показаних на виставці п. н. „Доба кубізму" в Метрополітальному музеї в Ню Йорку, аж до окремої виставки російського мистецтва в ґалерії Гаммер, яка ще відкрита в хвилині, коли пишеться цього листа, з каталогом на 80 кольорових репродукцій.

На тлі цих виставок виринає питання: а де ж мистецтво українське? Чому мистці з України не діб'ються хоч однієї виставки українського мистецтва в якомусь із світових мистецьких центрів? Идеться про виставки справжнього мистецтва, а не про урядову пропаґанду, яка, як на виставці Шевченка в ЮНЕСКО в Парижі, мала тільки одне завдання: доказати, що Шевченко чистив черевики Пушкінові.

Об'єднання Мистців Українців в Америці не було організатором виставки української графіки в Філядельфії чи Ню Йорку і не мало до неї ніякого відношення. Але ми раділи, що наша молодь в Америці, у добу багатьох звихнень вартостей, цікавиться духовими проблемами сучасної України. Тому досадно й сумно було прочитати протест київських мистців, які були змушені своїми іменами фірмувати справу ворожу українській культурі та пересилати в привіті нашій молоді за її любов до ніколи не баченої батьківщини та її культури, зневагу і лайку негідку культурної людини.

Можемо сказати, яку ціль осягнула лайка тих з „чистими руками", що ними писали зненависницькі рядки, притягнувши до цього поганого діла відомих мистців (добре знаємо „спонтанність" таких підписів). А досягнено того, що молодь, котра влаштовувала виставку, ще раз утвердилася в тому, в яких це „чистих руках" знаходиться доля української духовости на рідних землях, її творців і доля цілого українського народу, який оце переживає, котру то з черги, хвилю терору. А ті з підсовєтських українців, які читали непрактиковану в цивілізованих країнах лайку, ще раз утвердилися в тому, що українці в діяспорі прагнуть вдержати єдність зі своїм народом і його культурними здобутками.

Як би там не було, пан Енґельгардт знову приловив малого Тараса на „злочині": той посмів сам світити свічку і малювати. Історія повторюється циклічно, і оце знову українським мистцям в УССР загрожує, що їх поведуть до стайні відшмагати різками.

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

Зустріч бойків у Чикаґо

У неділю 27-го лютого ц. р., о год. 5-ій по полудні, відбулася в Чикаґо зустріч бойків, уладжена місцевим Т-вом „Бойківщина". Імпреза пройшла з повним успіхом і заля Народного Союзу була заповнена по береги публікою. Учасників було понад 220 осіб.

Зустріч відкрив голова Т-ва „Бойківщина", проф. Адам Антонович, який привітав учасників і представив почесних гостей: митрополичого радника о. Павла Джулинського і Олеся Бабія, Володимира Тимцюрака, які сиділи за президіяльним столом, згадавши і неприсутнього проф. Галича, а до ведення програми покликав члена Управи мґр-а В. Ничая.

У програму культурної розваги входили „Жива Газета" з висвітленням д-ром Романом Ковальським знімок з різнородними картинами з Бойківщини, з поясненням і доповіддю проф. О. Бережницького з Боффало, головного редактора „Літопису Бойківщини". Перекуску започаткував молитвою о. Менцінський, а о. Джулинський закінчив.

Далі деклямували найкращі серед учениць декляматорок: Леся Попіль і Маруся Слободян. Обидві декляматорки виступали в народних строях. Опісля мішаний хор парафії св. Йосифа в Чикаґо-Північ, під диригентурою Юліяна Познака, відспівав в'язанку пісень. Останню пісню на домагання приявних хор проспівав вдруге.

Публіка нагородила їх рясними оплесками.

До веселого настрою, який весь час панував серед присутніх долучився і сміх, що його викликала гумореска про бойків, яку спеціяльно написав із цієї нагоди й виголосив Володимир Андрушко.

Програма імпрези була вміло дібрана і належно підготована й зустріч бойків пройшла в родинній розваговій атмосфері, залишаючи миле враження.

Наприкінці голова проф А. Антонович звернувся до колишніх мешканців Бойківщини з закликом вписуватися в члени Т-ва „Бойківщина" і ставати до праці над збереженням бойківської культурної і мистецької творчости. Дякуючи всім за участь у зустрічі бойків, зложив подяку і паням на чолі з панею Михайлиною Рен за підготову смачної перекуски.

Відтак учасники зустрічі оглядали ще виставку, що складалася з різнородних знимок з Бойківщини та з експонатів: мініятурна бойківська церковця, хата, сани, колодязь, пряділка, терлиця, плуг і інші, а також з дев'ять ляльок у бойківськім строї, які з свого комплету дала на виставку Марія Гриневич, членка 22-го Відділу Союзу Українок у Чикаґо.

В. А.

Мистецька виставка В. Баляса в Університеті Льойоля

Мистцеві, котрий живе в еміґраційних обставинах — далеко від рідної землі не лише, що не заломлюється, але навпаки, досягає зеніту у своїй творчості належиться якнайбільше признання і пошана. Немає найменшого сумніву, що взірцем такого мистця є нам всім добре відомий графік і маляр В. Баляс.

14-го листопада м. р. в Каліфорнійському університеті Льойоля у Лос Анджелесі, Каліфорнія відбулося святочне відкриття мистецької ґалерії. Саме, на цю інавґураційну виставку вибрано твори Волод. Баляса. Дбайливо випрацюване університетом запрошення та каталог безсумніву, підкреслювали важливість та повагу події. Майстерно розложені п'ятнадцять оліїв та одинадцять рисунків ефективно виповнили залю.

Інавґураційне слово до добірної української групи та запрошених гостей-чужинців виголосив віцепрезидент університету д-р Джан Клярк. Він згадав попереднього ректора д-ра Мальоне, за якого заслуги названо його ім'ям новоспоруджену Ґалерію. Д-р Клярк дякуючи нашому мистцеві за почесть у виставленні його праць сказав, що університет набув один із творів В. Баляса і цей образ залишиться в ґалерії як вічний взірець творчости українського маляра. Промовляла теж Мері Перент, голова Відділу історії і історії мистецтва університету. Вона корот ко і суттєво описала присутнім мистецький шлях В. Баляса.

Після офіційної частини ввічливі студенти мистецького Відділу університету гостили відвідувачів та гостей шампанським, що викликало теплу й приємну атмосферу. Гості і студентська молодь мали нагоду не тільки познайомитись з нашим мистцем, але продискутовувати його мистецьку творчість та її місце і значення в загально-світовому культурному маштабі. Згадуючи сучасну молодь, виринає один з дуже цікавих чинників, який характеризує працю та осяги нашого мистця. Вол. Баляс — це людина, для якої культ минувшини та сучасности нашого народу є однією із рушійних сил, що різко підкреслено у його творчості.

Попередні дві виставки Баляса теж відбулися в університетських приміщеннях, одного з найбільших і найкращих культурних та наукових заведень світової слави, університету Лос Анджелес, відомого Ю. Сі. Ел. Ей. в роках 1968 та 1971. Вже саме число відвідувачів говорить переконливо про зацікавлення, яке викликали ці імпрези. Кожну з цих виставок відвідало понад дві тисячі глядачів. Кожною з цих виставок В. Баляс зумів збудити в студентській молоді широке зацікавлення своїми взорами та композицією. Факт нав'язання контакту зі студентським елементом є великим осягненням, головно, коли взяти до уваги доволі складну зрізничкованість та неофілософські погляди сучасної молоді. Про це говорять коментарі в книгах відвідувачів.

В. Баляс є активним членом однієї з найбільш поважних американських мистецьких організацій, відомого „Лос Анджелес Арт Асосіейшен". Ґалерія цього товариства приміщена на Ля Сієнеґа бульварі, тобто на лосанджелівському Монтмарті. У цій ґалерії часто можна оглядати праці нашого маляря.

У тематиці та композиції його образів — багатство красок його палітри, ніжність та прецизність його графіки.

У мистця-послідовна праця, якої вислідом — твори українського мистецтва входять на широке міжнародне форум. Баляс виявив себе мистцем високої кляси, про що вже давно висловили свою думку критики такої міри як П. Ковжун, М. Голубець, проф. І. Кийван, д-р Стебельський та ін. В. Україні, у Львові мистець належав до Асоціяції Українських мистців. Це товариство в II. світовій війні продовжувало свою активність під назвою Спілки Українських Образотворчих Мистців. Сьогодні Баляс є активним членом ОМУА.

Орися Жмуркевич, яка є одиноким членом мистецького Відділу факультету університету Льойоля вложила велику працю в успішне переведення технічної сторінки виставки.

Міро Хроновят

Знайдено давно загублену акварелю Т. Шевченка „Пожежа в степу"

Київ. — У кінці лютого до Музею Т. Г. Шевченка в Києві, розташованого в будиночку, в якому жив геніяльний поет, надійшов цінний подарунок — давно загублена акварелля Т. Шевченка під назвою „Пожежа в степу", намальована в 1848 році. Її передав для Музею мистецтвознавець Степан Таранущенко, який придбав картину майже 50 літ тому в якогось московського колекціонера. „Молодь України" з 2-го березня повідомила про історію створення цієї картини: „Засланого рядовим до Орської фортеці опального поета в 1848 році включили до складу наукової експедиції, яка досліджувала береги Аральського моря. По дорозі до місця призначення Шевченко став свідком степової пожежі, яку він описав згодом у своїй повісті „Близнеци". Тоді ж художник зробив олівцем ескіз з натури. А невдовзі, як розповідав у своїх нотатках учасник Аральської експедиції Олексій Макшеєв, на просьбу керівника військового транспорту генерала Шрейбера „Шевченко намалював акварелью цю імпровізовану ілюмінацію і подарував йому свій малюнок".

ДЕБЮТАНТКИ БАЛЮ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ І ІНЖЕНЕРІВ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — (О.Т.) В суботу 12 лютого 1972 ц. р. тут в готелі Пієр, відбувся традиційний баль українських лікарів й інженерів з презентацією дебютанток. На фото — дебютантки та їх ескорти. Стоять (зліва): Вікторія Варварів і Юрій Сірко, Олена Геймур і Роман Жовнірович, Віра Шехович і Юрій Ломницький, Христина Возняк і Ігор Сидоряк, Марта Возняк і Роман Артимишин Богдана Кміцикевич і Демян Береза, Христина Миндюк і Микола Андреадіс

Новий професіоналіст на терені Чикаґо

Чикаґо.—(С) У січні минає рік, як над приміщеннями нашої чикаської кредитової кооперативи „Самопоміч" при 2351 В. Чикаґо без розголосу відкрив свою канцелярію новий адвокат Борис Антонович. Таким чином не дуже то великі кадри юристів українського Чикаґо збільшились на ще одну молоду, енерґійну та надійну силу.

Борис Антонович

Наш молодий професіоналіст закінчив свої юридичні студії в Іллинойському університеті в 1968 р., а згодом, відбувши військову повинність (де дослужився ляйтенанта воєнної фльоти), поступив на юридичну практику в Чикаґо. Він став членом американської адвокатської палати, одержав право виступати в судових розправах, і зокрема перед Найвищим Судом стейту Іллиной.

Але на цьому не закінчується професійна сильветка нашого молодого юриста. У літі 1970-го р., він, за ініціятивою наших провідних кооператорів з „Самопомочі" (зокрема пп. О. Плешкевича, Р. Мицика, Я. Ганкевича), береться за організацію першої української кооперативної забезпеченевої аґенції і прикладає багато старань, щоб ця нова українська забезпеченева інституція якслід розгорнула свою діяльність.

Вже перші кроки Української Кооперативної Аґенції дали доволі добрі результати, бо крім ліцензії на стейт Іллиной Борис Антонович подбав про те, що таку ж ліцензію признав нашій кооп. аґенції стейт Мичиґен, а скоро, сподіємось, і інші стейти, де живуть українці, повинні теж дати аналогічний дозвіл.

Поєднюючи адвокатську практику з діяльністю українського кооператора, п. Б. Антонович увійшов у широке русло українського громадського життя.

Будучи студентом він був активним пластуном, очолював Українську Студентську Громаду, а згодом став секретарем Американсько - Українського Республіканського Т-ва. Останньо, він став одним з організаторів і містоголовою українського інституту Модерного Мистецтва в Чикаґо.

Борис Антонович — син відомого на терені Чикаґо українського громадського діяча проф. Адама і Марії Антоновичів. Він теж—член 106-го Відділу УНС.

Юрій Кокотайло — педагог та лінґвіст

З Букарешту наспіла вістка, що там 5-го листопада 1971 р. упокоївся Юрій Кокотайло, відомий в наукових колах як заслужений педагог та лінґвіст. Він теж один із передових українських культурних діячів сучасної Румунії.

Українська жалібна громада Букарешту попрощала свого сеньйора з участю чотирьох духовних отців, церковного хору та чисельної місцевої громади. Нагробне прощальне слово від працівників пера сказав проф. Денис Онищук, товариш Покійного на педагогічній та видавничій ниві. В своєму слові він підніс заслуги Юрія Кокотайла для української спільноти в Румунії.

Юрій Кокотайло народився 17-го квітня 1901 р. в селі Топорівцях, Чернівецького повіту. Вже в народній школі свого рідного села звернув він увагу на себе своєю пильністю та здібністю. Це переконало його батьків, що майбутнє його в науці. Гімназію закінчив він з відзначенням і подібно пізніше університетські студії, під час яких присвятився німецькій та французькій мовам. Гімназійним професором працював він до 1952-го р. щоб пізніше перейти на працю до Міністерства освіти в Букарешті, де обняв він становище редактора шкільних підручників для середніх шкіл. На цьому пості працював він повних 15 років. Тут зумів він зфомувати кадри потрібні до перекладів. Сам він втішався ім'ям доброго педагога та лінґвініста. Його „Теорія літеаатури" та Літературні тексти" здобули собі розголос також поза границями Румунії.

До найбільших досягнень проф. Юрія Кокотайла належали два словники, румунсько-український та українсько-румунський, кожний понад 500 сторінок друку. Була це піонерська праця в цій ділянці і тим самим Покійний заслужив собі на передове місце в українсько-румунському словництві. Словники Юрія Кокотайла та його співпрацівників стали необхідними при літературних перекладах, педагогічній та літературній праці широких кол українців в Румунії.

Юрій Кокотайло прислужився теж в праці новозаснованого видавництва „Кріреріон", яке опублікувало вже понад десяток українських літературних праць.

Ю. Кокотайло був людиною великих скромностей та високих чеснот. Цими вартостями він здобув собі велику пошану серед своїх земляків в Румунії, а своїми літературними та лінґвістичними працями теж відповідне признання поза своєю вужчою батьківщиною. Його відхід з житейського поля викликав в своїх земляків в Румунії і серед тих, які знали його поза Румунією, оправданий жаль.

Коротко перед своєю смертю Покійний був на заході Европи, щоб відвідати не тільки свого братанича в Англії, але теж запізнатися з життям української спільноти поза рідними землями.

Хай ця скромна згадка буде грудкою землі над домовиною від тих в західньому світі, які високо цінили працю професора Юрія Кокотайла.

М. Г. Мар

СТУДЕНТИ — РОБОЧА СИЛА

„Відкрилась лижна база, збудована студентами Харківського інституту комунального будівництва", повідомили „Ізвєстія" з 25 лютого. „В оригінальній будівлі майже 5-типоверхової височини передбачено все: ґардероби, спортивні залі, тренерські кімнати, місце для зберігання спортивного інвентаря, ремонтні майстерні", є кімната для шахів, кафе і т. д. Газета інформує, що це не перша студентська будова: „Вони вже збудували профілакторій і гуртожиток, а тепер беруть участь у споруджуванні навчально-лябораторного корпусу".

Кінцева кампанія на Гарвардський Центр Українських Студій

Тому, що контракт між Комітетом Українознавчих Студій і Гарвардським університетом вигасає вкінці 1972-го р., Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства при Гарвардському університеті оголошує кінцеву збіркову кампанію. Щоб встановити три катедри студій українознавства і дослідний центр потрібно зібрати близько три мільйони долярів. Ця кампанія ведеться під кличем: „Три тисячі по тисячу долярів". Три тисячі жертводавців можуть довершити цей важливий під сучасну пору проєкт.

Цей Центр має усі дані стати новим вогнищем української науки і продовжувати її найкращі традиції. Він організується при університеті з міжнародним ім'ям, його очолюють визначні українські вчені й сюди добираються талановиті студенти, що в майбутньому стануть нашими солідними вченими. Цей Центр матиме забезпечене постійне існування, маючи перманентну фінансову базу. Він буде найбільшим і найтриваліщим досягненням українців поза материком. Це діло не тільки американських, але всіх українців, то ж починаймо від себе, щоб наші нащадки й молоді сучасники гордились нашим досягненням так, як ми гордимось великими вчинками наших попередників. Жертвуймо, що в нашій силі й напевно збудуємо цей живий пам'ятник.

Громадський Комітет Українських Гарвардських Студій у Вінніпеґу закликає усіх складати на цю ціль свої пожертви, які можна відраховувати від прибуткового податку. Чеки просимо виписувати на: Ukrainian Canadian Committee — Harvard Studiesi висилати на адесу: Ukrainian Canadian Committee, 456 Main Street, Winnipeg 2, Manitoba.

За Комітет:

Олександер Баран, секретар
Ярослав Розумний, голова

Річні Збори 204-го Відділу УНС ім. о. Агапія Гончаренка

Звичайні загальні річні збори 204-го Відділу Українського Народного Союзу відбулися 22-го січня 1972 р. у приміщенні „Самопомочі" в Ню Йорку. Їх попередила контроля Відділу, відбута 12-го січня 1972 р. Річні збори відкрив предсідник Відділу — Павло Марко, привітавши присутніх, зокрема заступника гол. предсідника Володимира Сохана та обласного організатора на Ню Йорк Василя Оріховського. Присутні вшанували померших членів встанням з місць та хвилиною мовчанки. Порядок нарад прийнято без змін. До президії зборів обрано: П. Марка на голову а д-ра В. Палідвора на писаря. Звіт уступаючої Управи подав предсідник П. Марко. Дальше звітували: заступник преедсідника дир. Осип Стеткевич, англомовна секретарка С. Карплюк і секретар д-р Василь Палідвор. Він представив рух членів й їхне число на 31-го XII. 1971 р., що виносило 713 членів, та число 726 членів у всіх категоріях забезпечення. Відділ 204-ий знаходиться серед ряду інших Відділів УНС і через те є труднощі в приєднуванні нових членів, бо їх зараз забирають другі Відділи. Усе ж, Відділ приєднав в минулім році 34 члени, що їх зорганізували д-р Василь Палідвор — 28, обласний організатор УНС Василь Оріховський — 4, Софія Карплюк 1 та д-р Ол. Соколишин — 1. 204-ий Відділ є членом УККА і вплатив 25 дол. вкладки, членом СКВУ, на який пожертвував 25 дол.; та є членом Комітету Об'єднаних Американських Організацій Ню Йорку — Метрополітального Відділу УККА і членом Окружного Комітету Відділів УНС Великого Ню Йорку. Відділ зібрав від членства і відіслав до Гол. Уряду за минулий рік 30,821.95 дол. Відділ, збираючи від членів по 10 центів місячно, за минулий рік мав приходу 740.45 дол., включаючи й відсотки в банку в сумі 167.35 дол. Розходів було 671.50 дол. Відділ має в банку суму 3,432.54 дол. Чистий дохід за минулий рік виносив лише 68.96 дол. Найстаршого члена Відділу п. Мороза голова і присутні привітали оплесками. За Контрольну Комісію звітував її голова д-р Ол. Соколишин, сказавши, що провірені книги і поквітування знайдено в порядку і стан каси Відділу є слідуючий: сальдо на 1-ше січня 1971 р. виносило 4,855.74 дол., прибутків було 573.11 дол., відсотки в банку виносили 167.35 дол., разом 5,596.20 дол. Видатків було 672.50 дол. Їх відтягнуто від повищої суми й у висліді одержано суму 4,923.70 дол., як сальдо на 31-ше грудня 1971 року. Ці гроші є ульоковані в банку 3,432.54 дол., в уділах Українського Народного Дому в Ню Йорку в сумі 250 дол., та в загальних вкладках членів у висоті 1,241.16 дол. В дискусії взяли участь інж. Михайло Шпонтак, мґр Тарас Керницький, Роман Пурій, д-р Василь Палідвор та інші. Заступник головного предсідника Володимир Сохан вияснював у відповідях про позитивне наставлення „Свободи" і про її повну піддержку змаганням до Патріярхату. За його словами УНСоюз доказав не лише словами, але теж ділами й пожертвами на цілі Патріярхату свою повну піддержку цій важливій і життьовій для українського народу справі. Відносно видавничої справи В. Сохан поінформував, що вже плянуються перевидання історії проф. Грушевського та історії української літератури Меннінґа англійською мовою. Він теж пригадав про постанову Конвенції УНСоюзу створити культурну фундацію у висоті пів мільйона долярів, коштами якої будуть теж видавані твори українських письменників, як і публікації про Україну англійською мовою. Вкінці заступник гол. предсідника В. Сохан висловив признання і подяку д-рові Василеві Палідворові за взірцеве ведення Відділу та за його постійні здобутки в приєднуванні нових членів. Обласний організатор Василь Оріховський згадав про досягнення 204-го Відділу в ділянці організування членів та заявив про свою готовість співпрацювати з д-ром Палідвором у приєднуванні нових членів і теж самому здобути нових членів для Відділу, коли йому подадуть члени Відділу та його Управи адреси кандидатів в члени.

Опісля приступлено до вибору членів нової Управи Відділу, яких переобрано в дотеперішньому складі на внесення Івана Пурія, піддержане мґ-ром Т. Керницьким, та членами — Наконечним, Морозом і Р. Пурієм. Цим самим на 1972 рік обрано Управу Відділу в такому складі: Павло Марко — предсідник, О. Стеткевич — заступник, М. Євуш—скарбник, д-р Василь Палідвор—секретар, Софія Карплюк — англомовна секретарка, д-р Олександер Соколишин — голова Контрольної Комісії, д-р Іван Козак, інж. Михайло Шпонтак — члени Контрольної Комісії, Михайло Федорів — прапороносець.

У внесеннях для добра організації д-р Василь Палідвор порушив справу допомоги членам і членкам та можливости звільнення 78-річних членів від вкладок. Після приділення пожертв від Відділу на СКВУ і УККА та проведення збірки на українських інвалідів предсідник закрив збори і запросив їхніх учасників на перекуску, під час якої продовжувано обговорювання важливих справ Відділу, УНСоюзу та української спільноти.

д-р Олександер Соколишин
голова Контрольної Комісії
204-го Відділу УНС

НАМ ТРЕБА НАРОДНОГО ДОМУ

Заклик Української Студентської Громади Нюарку і околиць

Наша Українська Студентська Громада Нюарку і околиці є одна з найбільших на Америку. Та, на жаль, вона не може вже десять років здобутися на те, щоб спільними силами збудувати відповідний народний дім: будинок, в якім кожна українська організація могла б мати своє приміщення; яким кожний український громадянин міг би користуватися; будинок котрий віддзеркалював би живучість нашої громади. Ми, студенти прийшли до висновку, що така ситуація повинна вже якнайскорше бути наладнаною. Нас не цікавлять причини чому різні організації рішили йти своїми шляхами, забуваючи про решту громадян. Ми не шукаємо оправдань, закидів чи пояснень. Ми закликаємо всі українські організації і всіх українських громадян до важливого завдання — показати, що українці можуть разом будувати, а не тільки вагатися і сваритись.

Наша Студентська Громада поклала собі важливе завдання зрушити справу з місця. Цим ми починаємо нашу кампанію за будову Українського Народного Дому.

Ми розуміємо, що є багато проблем і не обстоюємо наразі жадних конкретних пропозицій. В першу чергу бачимо потребу розбудити громаду з пасивної байдужности. Можна сказати, що існує Комітет Будови Народного Дому, що вже відбуваються збори для всіх зацікавлених будовою Народного Дому. У нас — завдання зацікавити всіх громадян цією важливою справою.

За Студентську Громаду:
Нестор Голинський
(реф. зовнішніх справ)
Юрій Чировський
(голова)
Леся Дереш
(секретар)

Нова Управа Відділу УККА у Вилимантику

У неділю 13-го лютого відбулися тут, в залі Українського Народного Дому Річні Загальні Збори місцевого Відділу УККА. Відкрив їх голова Відділу п. М. Чепіжак. Привітавши присутніх, попросив представників місцевих організацій до почесної Президії і о. А. Назаревича провести молитву. Вела зборами вибрана Дідова Президія п. М. Тимків-предс. п. В. Головчак — секретар. Прийнято порядок дня, відчитано, прийнято протокол і вибрано Номінаційну Комісію, до котрої ввійшли: п. А. Бабій, п. М. Хомій і п. І. Кость.

У ширшому загальному звіті голова зупинився над найновішими подіями в Україні, арештами і репресіями тих українських патріотів, котрі відкрито виступають проти русифікаційної політики уряду відносно українського народу та над запланованими, СКВУ й УККА, акціями стати в їхній обороні. В зв'язку з тим Управа приготовила понад 300 петицій що їх громадяни підпишуть та розішлють до президента ЗСА, генерального секретаря ОН, сенаторів і конгресменів.

У звітовому році Відділ підготовив академію в честь нашого генія Тараса Шевченка, відзначив І-Листопадові Роковини, Свято Державности, а також відзначено Тиждень Поневолених Народів. Відділ перевиконав призначену Екзекутивою, на нашу громаду квоту Національного Датку (1,000) бо зібрав і вислав 1,095 дол. Заходами Управи була підписана і проголошена мейором міста Проклямація Українського Дня, а український національний прапор повівав перед міським будинком. З присмністю присутні слухали писемні побажання Зборам Екзекутиви УККА, що в них відзначено Відділ як один із взірцевих у системі УККА.

Після звіту секр. п. І. Головчака і кас. п. А. Смука присутні довідалися, що Національний Даток вплатили всі місцеві організації та 60 громадян. Сальдо в касі Відділу — 168.37 дол. У дискусії забирали голос: о. А. Назаревич, пп. А. Бабій, І. Здирко, М. Хомій, В. Шулевський, Й. Швед, М. Тимків, М. Чепіжак і А. Смук. На внесення голови Контр. Ком. п. М. Тимкова одноголосно одобрено працю Управи та дано їй абсолюторію. На внесення Номінаційної Комісії вибрано нову Управу: п. І. Головатий — гол., п. М. Чепіжак — місто гол. п. В. Головчак — секр., п. А. Смук — кас., п. В. Шулевський — прес. реф., п. А. Бабій, п. М. Тимків і п. І. Кость — Контр. Ком., п. І. Здирко, п. Й. Швед і п. Д. Ходонович — збірщики Національного Датку. При внесенні рішено, щоб Відділ з іншими місцевими організаціями: „Провидіння" СУМ-А, „Самопоміч", Т-во за Патріярхат УКЦ та парохією вислав спільне побажання Первоієрархові Блаженнішому Кир Йосифові та Дар Любови з нагоди 80-річчя. На тім предсідник закрив збори та попросив відспівати „Не пора".

В. Шулевський

Свято Державности і посвячення прапору

У неділю 23-го січня ц. р. у Фінiксвіл Па, відсвятковано 54-ті роковини проголошення Державности і Соборности України.

О год. 3-й по полудні в новопобудованій українській католицькій церкві св. ап. Петра і Павла відправлено молебень в намірені українського народу. В молебні взяло участь багато старшого і молодшого громадянства і Відділ юнацтва СУМА в одностроях з новим прапором. Прибули також делегати, представники і юнацтво з інших осередків СУМА зі своїми прапорами, чим причинилися до звеличання цього свята. Після молебня о. д-р І. Нагаєвський посвятив прапор 52-го Відділу СУМА „Львів" у Фінiксвіл Па, й прийняв присягу від хорунжих, яку зложили: ю. Х. Фуга, ю. М. Коробій і ю. Трищєка. Тоді юнацтво СУМА зорганізовано перейшло до церковної залі на приготований бенкет. За почесним столом зайняли місця: парох місцевої парохії о. д-р І. Нагаєвський, дир. суб. школи О. Нагаєвська, булавний Відділу СУМА д-р І. Кунаш, учителька суб. школи мґр З. Кунаш, Л. Трищецький, виховниця ю. СУМА п. Трищецка, представник місцевого щоденника „Дейлі Републікен", делегати осередків СУМА з Трентону і Філядельфії, дир. церковного хору С. Жгута, П. Жгута і З. Охримович.

Бенкет відкрив бул. Віддіу д-р І. Кунаш, і дальше ведення програми бенкету передав тостмайстрові Л. Трищєцкому, який на вступі попросив о. д-ра І. Нагаєвського, щоб провести молитву.

Після обіду розпочалася офіційна частина бенкету, відспіванням американського гимну учителькою З. Кнуш при акомпаніяменті фортепіяна Г. Мельник.

Реферат відчитав д-р І. Кунаш українською і англійською мовами. З черги промовляв представник місцевого „Дейлі Респаблікен".

У мистецькій частині цього свята виступила мандолінова оркестра під диригуванням О. Нагаєвської, яка виконала кілька народних мелодій, пов'язаних з 54-ми роковинами проголошення Державности і Соборности України. Церковний хор під диригентурою С. Жгути виконав в'язанку пісень. Деклямував М. Гайдейчук — член хору. Опісля мґр З. Кунаш-сопран-відспівала три народні пісні при акомпаніяменті фортепіяну в супроводі ю. Г. Мельник, яка в дальшій програмі виконала одну музичну точку. За цим йшли збірні деклямації юнацтва і дітей суботньої школи. Молодечий церковний хор під диригентурою С. Жгути виконав дві пісні.

З черги на сцені з'явилися запрошені на це свято мистецькі частини з осередку СУМА у Філядельфії. Вони виконали кілька народних танків під керівництвом п. М. Бойчука, зібравши гучні оплески від публіки.

Щира подяка належиться паням, які приготовили обід, під керівництвом Марти Ковалів, а помагали їй К. Зелінська, М. Шишак, п-і Постолюк, К. Геремеш, С. Геремеш, п-і Мельник, М. Фуґа, п-і Єдинак, Струк, Івасик і інші.

У святі взяло участь 250 осіб. Наприкінці відспівано „Ще не вмела".

П. Ф.

ГОМІН ГУЦУЛЬЩИНИ

(До третьої річниці з дня смерти Михайла Ломацького)

Три роки минають від хвилини, коли невтомний співець і звеличник Гуцульщини навіки замкнув очі. Ця енергійна й невсипуща людина, що з упором скнари відіймала собі вільні хвилини, щоб із них зіткати неминучий епос про Гуцульщину, заслужила собі на те, щоб пам'ять про неї не загинула в морі забуття. Він буквально жертвував своє життя Україні, тільки любов до цілости споминовував на її ярлину — Гуцульщину. Вона була його пристрастю, нею не міг він досита налюбуватися. Що це не пусте славновисловлення, хай переконливо заговорять сухі факти. Досі ніхто стільки про Гуцульщину не написав і так всебічно не розробив цієї теми. Поза незліченними газетними статтями, його літературний дорібок нараховує 20 статних книжок із загальним розміром біля 600 сторінок друку. Його улюбленим жанром були новелі, нариси, короткі оповідання або „повіствування". Поза ними до праці його входять етнографічні розвідки, малюнки красвидів, описи релігійних і побутових обрядів і звичаїв, біографії визначніших гуцульських родів та численних осіб, котрих доля зв'язала з Гуцульщиною. Немало місця займає гуцульський міт, забобони, чаклунство та дослідження щодо походження гуцулів. Рідкісним є словничок гуцульської говірки з поясненнями. Цілість увінчують скрізь розкинені, мов гарна орнаментика, п о с л овиці, приповідки, розкішні співаночки, „крилаті слова" що віддзеркалюють гуцульський світогляд, своєрідну життєву мудрість. Часто переважає в них сміховинний елемент, трохи терпкий гумор, деяка задиркуватість: виклик долі.

Людина, що спосібна насміхатися з свого нещастя, стоїть уже понад ним. Окрема згадка припадає історичності його праці, саме участи Гуцульщини у Визвольних Змаганнях, гуцульському повстанню проти польського займанщя, горезвісній „пацифікації", історії „Гуцульського куреня", подвигом Олекси Добуша, котрому історична Немезіда призначила сповнити ролю незвичайного опришка, тільки народного месника і захисника, й тим піднесла його до висоти всенаціонального героя. Праці Ломацького протягом того чвертьсторіччя справді сизифова. Написати, напечатати і випустити в світ двадцять об'ємистих книжок власним стараннням в умовах еміграції, фінансової скрути — це просто, понадлюдський подвиг. Але... „до любої праці вставсмо раньше". Не тільки десятки, але багато ночей, як Іван Франко, посвятив цій праці. Перед нами знімається вільова людина, великан праці, котрого непохитність прикувала його на чвертьстоліття до одної теми: Гуцульщина. Поряд з літературно-публіцистичною працею розвивав також живу політично-педагогічну діяльність: на літніх таборах молоді, відвідуючи з відчитами українські скупчення у Франції, Бельгії, Німеччині, Австрії, Еспанії. І це все ще у вісімдесятих та початках дев'ятдесятих років життя.

Гете сказав, що „не є штукою старітися. Штукою — це знести". Та Ломацький прекрасно зносив старість. Він прямо не вірив, що людина мусить раз вмерти. Подих смерти щойно відчув тоді, коли, перецінюючи свої вітальні сили, переступив межі обережности, наказаної похилим віком. У його нарисах знаходимо кілька діялогів із смертю, в котрих проворні й помисолві гуцули зуміли перехитрити смерть і викрутитися з її обіймів. Закони природи є однак неухильні. Тим разом не пощастило. Його тримала на дусі праця. Але не звичайна праця, бо й ця може бути мертвим ділом. Піддержувала його праця ідейна для свого народу, гнобленого, але нескореного, скованого, але вільного, етично затруєного, але вірного релігії і моралі, відірваного від прадідної скиби, але сильно вкоріненого в українську культуру в діяспорі, в Сибірах і Казахстанах. Така праця давала йому невичерпну силу. До нього стосуються вірні слова Цицерона: „Як вітаю я юнака, в якому є щось старечої розважності, так схвалюю старика в якому знаходжу запашність юности!" Е н т узіястичний любитель книжки й преси, присвятив їм багато уваги й місця. Він знав значення слова, як скульптора характерів, носія ідеології, творця світоглядів. Він був переконаний, що книжка може стати зворотним пунктом у житті людини, що такі духові кризи й психічні перетворення викликали нераз Євангелія, Шевченків „Кобзар", Плютарх, Непос й інші. І тут у публіцистичній, головно, діяльности став невтомним плугатором молоді, скородив захващену ниву, прорив з пісні і картав, навчав і служив порадою. Щодо друкованого слова він зайняв догматичне становище. Книжка і преса, особливо бездержавної нації, мають, поруч інформації й розваги, ідейну місію видобрювати характери, будити совість, патріотизм, закликати до національних ідеалів, без яких людина терпить на порожнечу безідейности, які належать до обсягу психопатології. Книжка й преса мусять перебрати функції, які у власній державі сповнюють церковні, державно - суспільні й приватні інституції. У нас не може мати місця клич: „мистецтво для мистецтва", який часто зводиться до „зверха щось, всередині порожньо". Вартість слова починається з хвилини, коли по ньому сприйняті людина стає дещо кращою.

Ломацький був українським патріотом не тільки на словах, але й у чинах. Увесь свій прибуток з видавництв, справжню кровавицю у висоті десять тисяч німецьких марок, або дві і півтисячі долярів, дарував він коротко перед смертю Українській Вільній Академії Наук в ЗСА на уфундування одного тому з 10-томового монументального збірника українських народних пісень, ціложиттєвої праці видатного українського музиколога д-ра Зіновія Лиська. Одиноким застереженням Ломацького було те, що цей дар має остати за його життя анонімним.

Підписаний, як депозитар цієї суми, мав честь особисто переказати ці гроші з доручення Ломацького до УВАН у США на руки д-ра Зіновія Лиська. Хай мені буде вільно на закінчення навести дослівно подяку від УВАН Ломацькому, поміщену у 5 томі цього твору („Українські Народні Мелодії" Ню Йорк 1970) на стор. 575: „Подяка. ..У першому томі ми відмітили кінжку пожертв в сумі дол. 2,516.49. Жертводавцем був покійний вже бл. п. Михайло Ломацький, який мав найглибше зрозуміння до народної творчости і високо цінив працю д-ра Зіновія Лиська. Виявляючи прізвище жертводавця, бажаємо вшанувати пам'ять світлої людини".

Хай українська потомність справді вшанує пам'ять Ломацького щедротою на українську книжку й пресу, які є головним живчиком і виразником нашої культури.

Мґр Володимир Бедрій

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ. ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Замітна мистецька виставка

З відкриття мистецької виставки в університеті Західнього Онтеріо. Стоять (зліва): Ждан Ласовський з Ню Йорку, Марія Стиранка з Торонто і голова Українського Студентського Клюбу Орест Дубас.

„Міс Канада", Дана Савицька, відкрила виставку картин мистців Ждана Ласовського з Ню Йорку і Марії Стиранки з Торонто, яка була частиною „Українського Тижня" від 6-го до 13-го лютого ц. р., улаштована на університеті Українським Студентським Клюбом Університету Західнього Онтаріо в Лондоні, Онтаріо.

Відкриття виставки в Талбот Коледжі в неділю о 3-ій по полудні відбулося дуже успішно з численною участю студентів і громадян міста Лондону, українців так і чужинців. Місцева телевізійна станція (CFPL-Channel 10 і англомовна преса прислала своїх репортерів, котрі дуже прихильно відгукнулися на мистецьку працю обох малярів. Під час „Українського Тижня" студенти і професори університету і місцева громада Лондону зі захопленням оглядали виставку обох мистців.

А. Т.

Діяльність 83-го Відділу СУА в Ню Йорку

83-ий Відділ СУА відбув загальні збори 14 грудня 1971 р. у Народному Домі в Ню Йорку. Звіти уступаючої Управи, головою якої була п-і М. Мороз, дали образ зацікавлень й активності Відділу. Відбуто 6 засідань Управи і 8 ширших сходин. На ширших сходинах культурно-освітня референтка старалася дати членкам цікаву й актуальну програму. Запрошені прелегенти доповідали на такі теми: п-і Л. Галібей відчитала реферат „Вплив знання і вживання української мови на поступ дітей в шкільній науці", п-і В. Бачинська оповідала про враження з поїздки в Україну, висвітлюючи свій фільм „Зима в Україні", д-р Н. Синявська говорила про Наталю Дорошенко — артистку українських державних театрів, д-р В. Омельченко мав доповідь п. н. „50-річчя Української Автокефальної Православної Церкви". На вечорі, присвяченім йому, поет Вадим Лесич увів присутніх у світ своєї творчости, а на окремих святочних сходинах, підготовлених панями Н. Савчук і М. Томоруг, відзначено ювілеї Лесі Українки та Василя Стефаника. Пані могли також скористати з курсу вишивання, яким проводила п-і Н. Кулинич.

Щоб дати змогу дітям членок проявити себе на українській сцені, а ширшому кругові дітей весело забавитися та засвоїти собі наші різдвяні звичаї, у січні 1971 пані підготовили традиційну вже Дитячу Ялинку-Забаву, зі сценою „Свят-Вечірня Зірка". Ця імпреза була дуже вдала. У листопаді при гарній музиці та дотепній програмі відбулася „Гарбузова Вечірка" для членкинь і їхніх гостей, а в грудні Відділ влаштував передсвяточний Ярмарок, з вибагливими вишивками, книжками, оригінальними акварелями, емаліями та печивом.

Виховання дітей на тривких християнсько-національних засадах завжди відігравало найважливішу ролю в нашій праці. Тому в 1971 р. видано книжечку Діми „Кіт Музика". Книжечка запланована й опрацьована ще попередньою Управою, має апробату ОПЛДМ, радує малят дотепними ілюстраціями Е. Козака.

Керуючись тими самими мотивами, Відділ радо перебрав опіку над Світличкою, яку започаткувала Окружна Рада і яку суботами проводить п-і Вацик у школі св. Юра.

Під час звітового року 83-ий Відділ тісно співпрацював з Окружною Радою та активно включався в громадську працю, а велику частину свого обороту віддавав на різні добродійні цілі.

Нову Управу очолила п-і Н. Савчук, а п-і М. Яцушко обрано на заступницю.

К. Ч.

У 70-річчя Миколи Погідного

Восени 1950-го р. появилася у Торонто в серії бібліотеки для дітей „Євшан-зілля" невелика книжечка п. з. „Срібна гривня". Це історичне оповідання, що його дія починається в часах князя Ярослава Мудрого, а кінчається в новітній добі. Автором оповідання — Микола Погідний. Книжечка вийнятково мала успіх — стала в багатьох наших рідних школах шкільно - домашньою лектурою.

Минули роки і ось на книгарському ринку у 1966-67 рр. появилися чергові три книжечки цього ж самого автора: „Марійка-Лебідка, Лісова Квітка", „Пригоди Котика Мурчика" і „Ілля Муромець". І всі ці чергові твори автора здобули признання читачів — батьків-матерів і їхніх дітей шкільного віку.

Одночасно ім'я автора стало появлятися щораз частіше в журналах і пресі у „Веселці", „Українському Голосі", „Промені" і інших.

Могло б здаватися — новий автор у нашій українській дитячій літературі, та коли хтось ближче зацікавлений тією літературою, то бодай у каталогах в-ва „Світ Дитини" у Львові віднайшов би ім'я М. Погідного і такі його твори, як „Казка про гордого боярина Марка П у т я т и ч а", Львів, 1932, „Нечисті скарби" (гуцульська казка), Львів, 1933, Гетьманська булава", Львів 1937 (друге видання в Українському В-ві в Кракові, 1941, третє видання СПДЛ в Німеччині 1948 і інші, а й „Оповідання" (збірка) у в-ві „Нова Зоря" у Львові. Крім того — сценічні твори для дитячого театру („Напровесні" і ін.) Отож перед нами мало відомий, але — з немалим дорібком автор у ділянці дитячої літератури. Та й не тільки дитячої — уважний читач нашої преси (зокрема „Українського Голосу") зустріне статті, рецен-ковні проповіді, підписані зії, літературні есеї, а й цер-цим ім'ям. А й десятки казок і оповідань для дітей деякі більшого розміру, друковані здебільшого у Відділі для молоді в часописі „Український Голос".

Микола Погідний — дійсне призвище Микола Угорчак, священик по професії, уродженець Галицької Землі, якому сповнилося недавно, бо 22-го грудня 1971 р. — 70 років життя. Оце ж у 70-ліття — нагода сказати громаді про цього нашого робітника пера, автора ряду творів для наших дітей, який і досі не залишає своєї творчої праці (зокрема опрацьовує для дитячого читання цикль давніх героїчних наших переказів тзв. „билин" — цей цикль започаткований виданням „Іллі Муромця" з експресивними ілюстраціями мистця Б. Крюкова). Один з перших членів ОПЛДМ і член Управи в рр. 1947-48. Микола Угорчак - Погідний особливо своєю „Марійкою-Лебідкою", „Срібною гривнею" та й „Іллею Муромцем" здобув тривке місце в нашій літературі дітям, і треба жалувати, що більшість його творів розкинута у пресі, а й зовсім ще не друкована, замість появлятися книжковими виданнями.

У плеяді наших авторів для дітей, що опинилися і творять у вільному світі — Микола Погідний має свій поважний дорібок — це 10 окремих книжкових випусків та понад 60 казок і оповідань, друкованих у періодах. А такий твір, як „Марійка - Лебідка" читають і читатимуть не тільки діти, з насолодою читають і читатимуть його — дорослі. І це один з найкращих доказів про красу і вартість твору нашого письменника. І в 70-ліття письменника мабуть найкращим буде побажання — появи творів великим книжковим виданням.

Б. Гошовський

Відділ ОЖ ОЧСУ в Асторії

Заходом Відділу ОЖ ОЧСУ в Асторії 27-го лютого ц. р. в домі СУМА, на закінчення ювілейних святкувань Лесі Українки, влаштовано вечір в пошану нашої поетеси. Святочну програму відкрив булавний СУМА п. І. Вітюк, а реферат про Лесю Українку і творчість відчитала голова Відділу, проф. Андрісяко - Данчук. Молодь СУМА під проводом І. Вітюка виголосила спільну деклямацію з поезій Л. Українки. Пані з ОЖ Наум, Рудик і Галатчин відіграли ролі інсценізації поеми Л. Українки „Грішниця". Опісля відбулася товариська гутірка за чаєм і солодким — приготована панями з ОЖ. Гурток пань з ОЖ, з Організаціями Визвольного Фронту в Асторії спільно співпрацює влаштовуючи імпрези, чайні вечорі та бере активну участь у наших маніфестаціях.

М. Н.

СВЯТО П'ЯТЬОХ ПОКОЛІНЬ

Едмонтон. — Родинне свято п'ятьох поколінь відбулося в Едмонтоні, з гостями та з відповідними урочистостями. В тому святі брали участь: найменша Анна Лорі Барбій, її мама Марія Барбій, бабця Віра Марсинів, прабаба Марія Прокоп'юк і пра - прабаба пані Анна Манько, — всі члени великої родини Маньків, давніх поселенців у Канаді.

УКРАЇНСЬКИЙ МАТЕРИК В НЮ ЙОРКУ: ЦЕРКВА І ШКОЛА СВ. ЮРА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зу парохіяльної школи, яка не дістає від міста чи стейту, чи тим більше Федерального Уряду такої допомоги, як її мають публічні школи. За навчальний процес тут відповідають Сестри Василіянки. Коли б сказати американському вчителеві з публічного „гайскулу", скільки за свою працю одержує українська Сестра в Академії св. Юра, то йому було б важко повірити в таку людську жертвенність у зматеріялізованому XX сторіччі! А тим часом, всі викладачі, чи професори в Школі це люди з вищою освітою і найкращими кваліфікаціями, і не всі вони українського роду. Директорка Академії св. Юра Сестра Наталія закінчила вищу освіту в Ню Йорку. Вона володіє не тільки українською та англійською, а й еспанською і французькою мовами, з правами навчання.

Ось у чому полягає стрункість побудови цієї Школи: мала дитина йде спершу до Садочку і там впродовж року призвичаюється до дитячого товариства, вивчає перші українські пісеньки, вслухається в українську мову, яка далеко не для всіх дітей є дійсно рідною мовою, а стає другою мовою. Але звернімо особливу увагу на цю цифру: 20. Тільки 20 українських дітей перебувають цього навчального року в підготовній клясі — в Садочку!

Потім іде Початкова Школа, в якій навчання триває 8 років. Директором цієї Школи є Сестра Иоакима, ЧСВВ. Тут відбуваються, як і в кожній американській школі, виклади англійською мовою за схваленими стейтовими властями підручниками і, одночасно, виклади з української мови та літератури й ін. знань з українознавства та українські виклади з релігії. Лекції з української музики й пісні викладає там проф. Іван Хомин, диригент хору церкви св. Юра. У початковій Школі вчаться тепер близько 400 українських дітей, між ними біля 10 осіб еспанського та ін. походжень (деякі з тих „чужинців" виступають в українському дитячому хорі малощо не солістами!).

Закінчивши Початкову Школу, дитина переходить до Академії св. Юра, де вона вчиться ще 4 роки. Здавши успішно іспити, випускники Академії мають право вступу на студії до всіх коледжів та університетів у всій країні, при чому, знання української мови їм зараховують, як і знання кожного іншого предмету, напр., фізики чи математики. Аж тепер починає для читача вимальовуватись особливе значення Школи при парохії св. Юра в Ню Йорку: звідси виходять у світ молоді американські громадяни з вірою в Бога, із любов'ю і знаннями про Україну, із знанням української мови і щирим почуттям гордости за Америку та обов'язку перед Америкою.

Такої молоді особливо потрібно Америці — і не менше її потрібно Україні, що змагається за новий, праведний закон Вашингтона.

Вдаймося знову до „сухих" цифер: у всій системі освіти в цій Школі, в її світлих, модерних, радісних приміщеннях можуть вчитись понад 1 000 дітей і молоді, аж до 1 500 осіб. А вчаться тепер кругло 600 дітей і молоді (з них 190 у Академії св. Юра).

Чому тут не вистачає бодай 400 душ? В чому і в кому недомагання? Не у церковному проводі, не в професорському складі і не у великому, розкішному приміщенні, а в нас — громадян. „Ми", старші, винні, що в цих осяяних березневим сонцем, чистих, опалених приміщеннях, у модерно обладнаних лябораторіях, у затишній бібліотеці, у великій спортовій залі відсутні нині ще бодай 400, якщо не 500-600 українських студентів! Ось де „банк", у якому виплачуються найбільші з усіх можливих відсотків — у формі найціннішого людського капіталу, але Громада ще далеко не вся вкладає до цього особливого „банку" (усім нам на пожиток) свою увагу, любови, зрозуміння і фонди. Замало до цього „банку" вкладає і поточна українська преса, замало ним цікавляться наші організації і товариства.

Ми пишаємось тут, що Україна дала світові молодого науковця-історика Валентина Мороза, одного з найбільших світових оборонців прав Людини і Народу. Але кожний осамітнений воїн врешті-решт обертається в Дон Кіхота. Валентинам Морозам потрібна допомога, необхідне поповнення. Коли брати до уваги Америку з її мільйоном українців і американців українського роду, то публічні й інші чужі „гайскули" нам Морозів не дадуть, ані продовжувачів їх великої боротьби.

Тим часом, Отці Василіяни і Сестри Василіянки в Ню Йорку запрошують батьків-українців: „Присилайте нам сюди своїх дітей — ми виростимо з них людей". Отець доктор Володимир Ґавліч виявив виразно кредо парохії і Школи: „Бог — Україна – Американська Держата, це те, для чого ми підготовляємо молодь, інакше наша Школа не мала б сенсу існування".

Отже, бачимо: струнка будова Школи при церкві св. Юра і чітко визначені її завдання.

Читачу, Ваша дитина не даремно там проведе 12 років життя, і ви, як батьки, не змарнуєте ні важких грошей, ні батьківської любови.

О.д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ

Будьмо знайомі: Отець д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, парох церкви св. Юра, ігумен монастиря ОО. Василіян у Ню Йорку. На його плечах десятки і десятки обов'язків. Але це міцні плечі — плечі селянського сина, вони не підведуть, якщо не підведуть ті, що йдуть далі.

Отець д-р В. Ґавліч родом із Тернопільщини. До Чину вступив у 1930 році, матуру здав у Львові, Богословіє студіював у Галичині й на Моравії, де й був висвячений у 1940 р. в Оломовці (Ольмюц). Отець-настоятель неохоче розповідає про себе, і під час „розпитувань" увесь час „переключає" розмову на Академію св. Юра, манастир ОО. Василіян та ін., але іноді журналіст повинен бути настирливим. Після Моравії о. д-р В. Ґавліч студіював філософію у Віденському університеті, де й здобув докторат. По війні в ЗСА викладав історію і філософію у Глен Кові молодим Василіянам, згодом був ігуменом і парохом у Чикаґо, потім церковні власті послали його на два роки до Відня, де був парохом церкви св. Варвари (після відходу большевицьких окупаційних частин з Австрії), а далі — знову Глен Ков, і навчання у відомій вже українській вищій школі в Дітройті-Гемтремку. Його диплом визнаний американським шкільництвом, і один час отець д-р викладав, але інші обов'язки переважили: від серпня 1970 р. о. д-р Володимир Ґавліч є ігуменом манастиря ОО. Василіян у Ню Йорку і парохом великої церкви св. Юра. До речі, вже 16-ий рік він провадить українську релігійну радіопрограму: Чикаґо, Дітройт, Ню Йорк.

„Я вірю в силу радіо і люблю цю справу. Добре ведена радіогодина доходить до багатьох умів і сердець", каже о. д-р В. Ґавліч. Жителі Ню Йорку й сусідніх районів Ню Джерзі мають нагоду почути проповіді Отця Доктора, переплітані вістками, українськими піснями, виступами учнів. „Українську Радіогодину ОО. Василіян у Ню Йорку" чути кожної п'ятниці, від 7 год. до 8 год. Слухання радіо може дати багато, але надавати радіопрограму – коштує так само багато. Бажаючим допомогти в тому ділі подаємо адресу:

Rev. Dr W. Gawlich (Radio)
22 East, 7th St.
New York, N. Y. 10003.

Нашвидку ще оглядаємо монастир Отців Василіян.

Він розташований в домі майже напроти церкви св. Юра. Ззовні це звичайна будова. А всередині відвідувача зустрічає образ Ісуса Христа, спокій, урочиста тиша каплиці, гарна трапезна із високим і немов суворими кріслами за довгим столом, велика бібліотека в помешканні о. д-ра В. Ґавліча, підручна приватна бібліотека, прекрасно інкрустовані хрести, прислані з України...

Все тут відновлене, все на своєму місці, все погідне і цінне само в собі. Перед відходом зустрічаємо отця, який іде з місіями. Він родом з Арґентини — молодий і надхнений проповідник. Скромний темний одяг, тепла усмішка на обличчі, в руці важка валізка: релігійна література, образки, хрестй, все, що потрібне священикові, і білосніжна чиста сорочка. Такий образ новітнього Воїна Христового — і такий образ модерної української людини, для якої не існує кордонів.

(Продовження буде).

Зіновія Франко „кається" і „засуджує"

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вдає шкоди Радянській державі, українському народові.

Через моїх друзів та родичів за кордоном я встановлювала зв'язки з багатьма іноземцями українського походження, що приїздили на Україну як туристи. Ряду з них я давала відомі мені інформації політичного характеру, тенденційно трактуючи ті чи інші події в житті Радянської країни. Я допускала, що моя інформація може бути використана за кордоном з метою антирадянської пропаганди, але свідомо закривала на це очі.

У своєму політичному засліпленні я не помітила, що стала передавати інформацію замаскованим представникам закордонних ворожих націоналістичних центрів, зв'язаних з розвідками імперіалістичних держав. Таким виявився Ярослав Добош, що був спійманий на гарячому. Це вже був шлях, який міг привести до зради. На цьому шляху мене вчасно зупинили, за що я щиро вдячна.

Я повністю розумію свою провину і глибоко засуджую всі ці свої дії, які завдали шкоди моїй Вітчизні.

Зрозуміла я і те, чому так хапаються за моє прізвище — Франко — вороги українського народу, чому так я була їм потрібна. Вони намагалися використати в антирадянській боротьбі прізвище мого великого діда – Івана Франка, полум'яного інтернаціоналіста, революціонера-демократа.

Якщо мені буде пробачено, я віддам усі свої сили на те, щоб чесною працею спокутувати свою провину перед народом.

Я зрозуміла все. Нехай зрозуміють і ті, кому дорога Радянська Батьківщина, і хто не втратив почуття гідності радянської людини і не хоче перебувати в ганебному становищі внутрішнього емігранта.

Зіновія ФРАНКО.»

Коментар з приводу цього „відкритого листа" Зіновії Франко поданий на другій сторінці в цьому числі „Свободи".

В-во „Сучасність" видало працю І. Кошелівця про Миколу Скрипника

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нанні А. Петрицького й фотографіями із різних періодів його життя. Як другий том цієї праці про Скрипника вийде в упорядкуванні І. Кошелівця вибір писань — промов, статтей і праць М. Скрипника. Набувати книжку можна у Видавництві на адресу: G. Lopatynski, 875 West End Avenue, Apt. 14B. Ціна брош 7.00 дол., у твердій полотняній оправі 9.00 дол.

З нагоди 20-річчя нашого переселення до Америки з вдячністю згадуємо

ПАНІ МАРУСЮ й ПАНА ТАРАСА КАХНИКЕВИЧІВ,

які своєю допомогою облегшили наше тодішнє невідрадне положення.

З цієї нагоди складаємо 30.00 дол. на Фонд Катедри Українознавства в Гарвардському Університеті.

Д-ри мед. ЛЮІЗА, ЄВГЕН і ПАВЛО ОМЕЛЬСЬКІ

Клівленд, О., в березні 1972.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК

П'ятниця, 17 березня 1972 року

ГОВОРИТИМЕ

Ред. ІВАН КЕДРИН

на тему

„Ніксон у Пекіні"

Початок год. 7:30 веч.

Увага! Клівленд і околиці! Увага!

ЗАХОДАМИ АСОЦІЯЦІЇ ПРОФЕСОРІВ, ЛІКАРСЬКОГО та ПРОФЕСІЙНОГО ТОВАРИСТВ

— відбудуться —

в суботу, 25 березня ц. р., о год. 7 веч.

в ПАРМІ, при вул. 5839 Ридж Роуд

ДОПОВІДІ

Проф. Ю. ФЕДИНСЬКОГО на тему „Правна аналіза членства Української РСР в Об'єднаних Націях" і

Проф. С. ГОРАКА на тему „Україна в американській історіографії".

Д-р ВАСИЛЬ САЛЯК

ПОШУКУЄ ЗА

лікарем-хірургом

ДО СПІВПРАЦІ В ПРАКТИЦІ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ

Зголошуватися до:

W. W. SALAK, M.D.

5205 N. Broad Street

Tel.: (215) 457-0999 Philadelphia, Pa. 19141

КІНОСТУДІЯ ЯРОСЛАВА КУЛИНИЧА

висвітлює фільм

„ПІД ЧУЖИМ НЕБОМ"

Українці в пралісах Уруґваю, Параґваю і Місіонес. Тарас Шевченко в Арґентині.

В ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — субота, 18-го березня, год. 6 і 8 веч., УНДім, 96 Fleet вул.;

В НЮ ЙОРКУ — неділя, 19-го березня, год. 5-ій по пол., УНДім, 37 E. 23rd Street;

В ІРВІНҐТОНІ, Н. Дж. — субота, 25-го березня, год. 5 і 7-ма веч., заля УНДім, 140 Prospect Ave.;

В ПАССЕЙКУ, Н. Дж. — неділя, 26 березня, год. 5 і 7 веч., заля Укр. Централі, 240 Hope Avenue.

ҐАЛЕРІЯ ХРИСТИНИ ЧОРПІТИ, 6330 N. 12th St. Philadelphia, Pa.

запрошує усіх Любителів мистецтва Філядельфії й околиці

ЗУСТРІТИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ

ТИРСА ВЕНГРИНОВИЧА (гостя з Польщі)

ТА ОГЛЯНУТИ ЙОГО ПРАЦІ

Зустріч відбудеться в СУБОТУ, 18 БЕРЕЗНЯ 1972 р. о год. 7-ій вечора

Виставка триватиме до 26-го БЕРЕЗНЯ 1972 р. Відкрита — субота та неділі від 1-ої по пол. — 9 веч., в будні дні 7 до 10 вечора.

ДОРОГІ ДІТИ! ДОРОГІ РОДИЧІ!

НОВАЦТВО, ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ і ПЛАСТПРИЯТ в ЕЛІЗАБЕТІ

влаштовує для Молоді й околиці

КОСТЮМОВУ ЗАБАВУ

„ЧАРІВНІ ДРУЗІ"

в неділю, 19-го березня 1972 року, о год. 3:00 по полудні

в залі ШКОЛИ СВ. ВОЛОДИМИРА, 425 Grier Ave., Elizabeth, N. J.

До участи гри і забав до казок, виграшів та інших несподіванок запрошуємо!
Забавою провадитиме пл. сен. Т. і А. Старух при співпраці братчиків і сестричок.
Буфет у заряді Пань з Пластприяту.
Квитки вступу по 1.00 дол. для дітей. — $1.50 для старших.
Просимо всіх дітей Елізабету та околиці прибути і спільно пережити чарівні хвилини.

Пластова Станична Старшина — Управа Пластприяту

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ І СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

моєї Дорогої і ніколи незабутньої Дружини

бл. п.

НАДІЇ з БОДНАРІВ КУДРИК

яка відійшла у Вічність на 55-му році життя 20-го березня 1971 року

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в понеділок, 20-го березня 1972 року

о год. 7-ій ранку

в церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.

Про молитви за душу Покійної просить Приятелів і Знайомих

муж ОСИП і син ОЛЕСЬ

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Анни Єзерської

складаємо 20.00 долярів на „Церкву в Потребі".

С. і О. Вовк, Торонто

Сестрі Покійної п. Олені Дуб наше глибоке співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що 12-го березня 1972 року ненадійно помер по короткій недузі

бл. п.

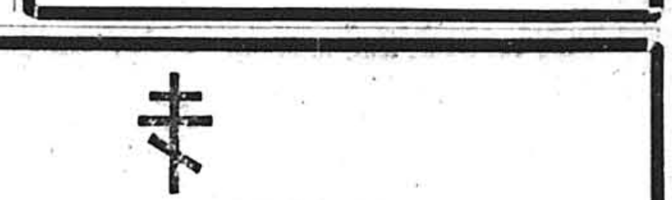
ПЕТРО ДРАГАН

нар. 25-го червня 1914 р. в Балинцях, пов. Коломия.

ПОХОРОН відбудеться 16-го березня 1972 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Бугая до Української Католицької Церкви НЗПДМарії, а опісля на цвинтар.

Горем прибиті:

ІРИНА — дружина в Україні
МАРІЯ МАРІЯШ — донька з чоловіком СТЕПАНОМ
ПЕТРО — внук
ВАСИЛЬ — брат у Франції
сестри: МАРІЯ в Польщі
АННА і ДОКІЯ в Україні
та Приятелі з Дітройту

З глибоким смутком повідомляють, Рідних, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 12-го березня 1972 року о год. 11:30 ранку в шпиталі „Бутз Меморял Госпітал" у Флашинґу, прийнявши Святі Тайни, після тяжкої недуги серця, відійшла у Вічність на 72-му році життя наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

АНТОНІНА з роду ЛОПУХОВИЧІВ

ЗАДОЯННА

Тяжким горем прибиті:

муж — ВАСИЛЬ
син — ЮРІЙ
невістка — МАРІЯНА
і внучка — ЮЛІЯ

ПАНАХИДИ: у вівторок, 14-го і в середу, 15-го березня 1972 року відбудуться в похоронному домі П. Яреми, 129 Іст 7-ма стр. в Ню Йорку., в 7-ій год. вечора.

ПОХОРОН: в четвер, 16-го березня 1972 року о 10-ій годд. ранку Заупокійна Служба Божа в Українській Православній Катедрі св. Володимира — 160 Вест, 82-га вулиця в Ню Йорку, а після Служби Божої Тління Останки будуть перевезені на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж. — Церква-Пам'ятник св. Андрія в 12:30 дня. (Родина замовила автобус).

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 13-го березня 1972 року упокоївся в Бозі на 76-му році життя по довгій недузі наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

РОМАН ВІТКОВИЦЬКИЙ

народжений в Бібрці, Україна, учасник Визвольних Змагань.

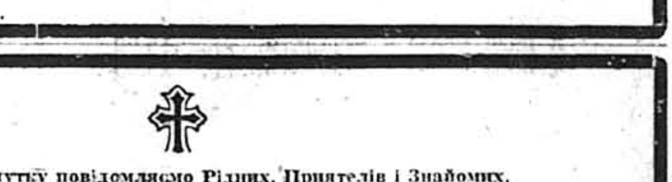
ПАНАХИДА відбулася у вівторок, 14-го березня 1972 року у Chamber's Funeral Home при 8655 Georgia Avenue, Silver Spring, Md.

ПОХОРОН відбудеться на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., в середу, 15-го березня 1972 р. о 3-ій год. по полудні.

Горем прибиті:

дружина — ІРЕНА
сини: ІГОР з дружиною ТАМАРОЮ
ОЛЕГ з дружиною ФРАНЦЕСКОЮ
доньки: МАРІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ
СВЯТОСЛАВА
і внуки

Замість квітів на могилу, просимо про пожертви на церковні і громадські цілі.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в суботу, 11-го березня 1972 року відійшов ненадійно у Вічність на 64-му році життя наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і БРАТ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ЛОБУР

нар. 16-го серпня 1908 р. в Гарбузові, Зборівського повіту.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужаться у вівторок, 14-го березня 1972 р. о год. 9-ій ранку в Українській Католицькій Церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. Опісля похорон на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ПАРАСКЕВІЯ
донька — ЛЮБА
сестри — МАРІЯ і КСЕНЯ в Україні
Ближча й дальша Родина

Замість квітів на свіжу могилу проситься про пожертви на „Церкву в Потребі".

ПИСЬМЕННИК, ЩО ЗНАЙДЕ МІСЦЕ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

цирк. Цей цирк автор представляє, описуючи з однієї сторони найсуттєвіші моменти процесу, з другої даючи вільний біг своїй фантазії і вводячи уявний персонаж — „білку".

„Судовий процес нагадував колесо, в якому бігала білка. Воно крутилося дедалі швидше, аж поки все не злилося: і білка і саме колесо. В очах починало мерехтіти, заходили свідки, щось говорили, виходили... Подеколи білочка спинялася, і перед очима поставала порожня заля, судді і свідки..."

Білочка відіграє ролю хору з античної клясичної драми.

Внаслідок чергової помилки і перекручень або просто нетямлення прокурора, замість довгих описів, спростувань, знаходимо білочку.

„Білочка підморгнула прокуророві, він визвірився на неї, вона підморгнула знову — і колесо закрутилося..."

Після засуду опис довгої дороги в'язнів. Кінчається територія України, починається Росія. Рефлексії, порівняння...

„Україна боїться в'язня, остерігається конвойного..."

..... Росія для в'язня нічого не шкодує — ані тортур, ані хліба".

У таборі нові обличчя, різнонаціональні, хоч українців найбільше. В таборі різні атмосфери, тут також свої турботи і „радощі". В центрі зек.

„Зек — поняття не абстрактне. Зек — поняття суто конкретне. Конкретне від ліжка й до вбиральні. Посередині — праця, баланда, бібліотека, політзаняття. Потім майстри, наглядачі, начальник загону, вихователі від республіканських органів КДБ. Усе це закидає тебе у свій вир, і людина, бідний зек, гасає в ньому, тримаючись то за ложку, то за мітлу, то за верстат, то за рятівну лайку..."

„Зека важко чимнебудь здивувати. Скажіть йому, що в Америці світова революція, він скаже: „Ну гаразд, я пішов..." Скажіть зекові, що хтось проковтнув дві партії шахів і запив двома ложками, зек зводить очима: „А ложки дерев'яні?"

„Але скажіть зекові, що хтось десь чув про амнестію і в зека починають дрижати руки. Зек не відпустить вас доти, поки не дізнається про амнестію все".

Але зек має також свою гордість.

„Зек має гідне лице і мудрі очі. Цей зек з гір. „Почему, заключенний, не здороваєтесь?" — на нього дві призми червоних очей. У них сині прожилки. Це, мабуть, з перепою. Лице зайшло жиром, і ввесь час перекошується. Це якась хижа маска. Маска жиру і людської злоби.

„— Заключонний, как фамілія?

— Моє? Алі Хатагультов.

— Не Алі, а заключонний Хатагульгов. Вам п'ять суток шізо!

— За що, начальнік?

— Нада на другой раз здароватца в начальством!

— Алеж у нас у горах вітати людину значить зичити їй здоров'я. А я не хочу зичити вам здоров'я!.."

Таборове життя — це інший світ з іншими звичками, турботами, надіями. Там люди живуть в постійному змаганні: з одного боку в'язень, гордий і незламний, по другому боці таборова адміністрація і КДБ, що пильнує кожного в'язня, навіть засудженого на довгі реченці, в надії зламати засудженого, зламати підступом, обіцянками, терором, домогтися публічного покаяння.

Боротьба в'язня постійна і тотальна. На праці, при виконанні норм, за прожиток і витримання, шізо, здоров'я і головно мораль. Коли в'язні отримують „бандеролі" з України від різних відомих інтелектуалів, це приносить в'язням засвідчення, що Україна про них не забула, це підносить мораль до міри, що занепокоює таборову адміністрацію.

Хоч це „концентраційний світ" в дослівному розумінні, відмінний від нашого, як ніч і день, хоч самозрозуміло поведінка в'язнів у кожній ситуації інша, як наша, вільних людей, хоч реакція в'язня і вільної людини різні — „там немає місця для дрібного честолюбства", як казав В. Мороз. Перед нами вчростають велетні, герої, які, одначе, нас не придавлюють своєю величчю і твердістю, це — герої „з людським обличчям". Велика заслуга М. Осадчого в тому, що він зумів їх так нам представити.

Єдине, що разить і утруднює читання це таборовий суржик, якого автор, правдоподібно, вживає для кращого віддання атмосфери або просто бажаючи змалювати дійсний стан. Але може також тому, що в літературній мові може забракнути специфічних висловів.

Без огляду на умови писання цього твору, на умови появи тут, браку публічного обговорення і п р и знання там, „Більмо" виявляє письменника, що безсумнівно знайде місце в українській і світовій літературі.

В. Лязовінський

СПОРТ

ФУТБОЛЬНИЙ СІМКОВИЙ ІНДОРТУРНІР ЛЕВИ РОЗГРОМИЛИ ЛИТОВЦІВ. КРИЛА ПРОГРАЛИ ДО РАМС

Континентальна Дивізія: Леви - Литовці 8:1 (2:0);

Американська Дивізія: Крила - Рамс 1:2 (1:2).

Чикаго, Ілл.—Тут почався знову футбольний сімковий індортурнір після шеститижневої перерви в залі Інтернаціонального Амфітеатру при 43-ій вулиці на Галстедт евню на Півдні Чикаго. У неділю, 23-го січня, перемогли Леви сербську дружину Ютс з рахунком 4:1 з трьох стрілів Андруцишина й одного стрілу Вугрінчича, а сумівські Крила програли до польських Орлів, Чемпіонів Американської Дивізії, з рахунком 0:5.

У неділю 5-го березня, в сьому неділю сімкового індортурніру зустрілися сумівські Крила з німецькою дружиною Фіхте Рамс та старалися за всяку ціну здобути дві дуже цінні точки від німецької дружини. Щоб вийти з деградаційної зони Американської Дивізії та запевнити собі місце в сімковому турнірі в наступному році. Поразка Крил до Рамс припечатала їхню долю, а німці, перемігши Крила, запевнили собі місце в наступному індортурнірі. Рахунок воріт 1:0 відкрив Едвін Франк вже в 3-ій хвилині, добивши м'яч, який вирвався з рук воротаря Крил Стефана Боднара. Іван Гулик вирівняв 1:1 в 11-ій хвилині, але Келлер вирішив вислід змагань 2:1 в 15-ій хвилині. Відношення Наріжних стрілів 5:2 в користь Рамс. Склад Крил: Боднар, Мирон Куляд, Дикий, Абрам'юк, Гулик, Сальвадо, Яворський, Лецюк, Думановський, д-р Юліян Куляс і Іванюк. Керівником сумівської дружини є Михайло Лещук.

Леви стрінулися в шостих змаганнях неділі з молодою дружиною литовців з Маркет парку, яка дотепер зовсім несподівано займала друге місце Континентальної Дивізії та перемогла сильну грецьку дружину Геркулес і технічну еквадорську дружину Атлетікс 3:1. Одначе, Леви солідно приготувалися до цих змагань та, розгромивши молодих литовців 8:1, самі зайняли друге місце Континентальної Дивізії, зіпхавши литовців на четверте з відношенням точок 7:7, а воріт 14:21.

Рекорд Левів після 6-тих змагань сімкового індортурніру є такий: 4 перемоги і 2 поразки з відношенням точок 8:4, а воріт 19:11.

Леви ще мають зустрінутися в двох останніх змаганнях індортурніру з дружиною хорватів з теперішнім чемпіоном Континентальної Дивізії, та німецькою дружиною Кікерс, в якій грає наш земляк Леонід Скороход, бувший футболіст Левів. Від вислідів цих двох змагань залежатиме, чи Леви здобудуть віцечемпіонат Континентальної Дивізії та право участи в розгривках за третє чи четверте місце обох дивізій в останній день сімкового індортурніру в неділю 26-го березня.

Ворота для дружини УАСТ „Леви" стрілили Рой 5, в 3-ій хвилині, 18-ій, 25-ій і з двох стрілів у 29-ій Кіпка в 5-ій, Крат в 23-ій і Грін в 23-ій хвилині. Одинокі ворота для Литовської дружини стрілив Джуліюс Рінгус у 20-ій хвилині. Відношення наріжняків 5:4 в користь Левів, Суддював Вілліям Джонес. Склад Левів: Банах, Іваник, Крат, Кіпка, Грін, Андрущишин, Рой, Шлапак, Кашубський і Євген Мишалів.

Петро Головатий

Московська „Правда" закликає боротися з браконьєрами

„Трапляються в и падки, коли браконьєри побивають працівників рибного нагляду та їхніх громадських помічників, погрожують їм розправою, а іноді вдаються й до ножів та рушниць", розповідає м о с к о вська „Правда" з 11-го лютого 1972 р. в репортажі „Постріл у спину". На річках Єнісеї, Ангарі та інших у Красноярському Краї „не затихає браконьєрство", себто виловлювання риби й биття звіря без дозволу держави. За те, що броньєри Керов і Соколов напали на державних інспекторів, стріляли по них і пробили ножами, Керова присуджено до розстрілу, а другого на 4 роки тюрми. В іншому місці „група браконьєрів на 6 моторових човнах на річці Єнісей" побили державних інспекторів М. Матвієнка, С. Горського і Б. Кудріна, забрали дрібнокаліберну рушницю й викинули її в річку, і скрились. Прокуратура Сухобузимського району півроку розшукувала напасників, але всі вони безслідно щ е з л и. „Правда" закликає повести більш рішучу боротьбу з браконьєрами, бо „не зловили раз, пробачили другий раз — і браконьєри нахабніють".

ТАРЗАН, Ч. 67-16. Нікко сторожив відрубані руки мирних туземців

Схоплення в полон Нікка, який думає, що Тарзан уже п о х о р о н е н и й в могилі у джунглі, будім-то л е г к а справа, як Тарзан придивляється його підлій роботі крізь вікно фальшивої торговельної станиці.

І коли прибудуть спадуни, то доказ на ганебний злочин буде повний ... бо Нікко, як бачить Тарзан, є сторожем злочинної скрині висушених на вогні людських рук, що їх брати Омари купували від вагабундів...